

PLATFORM VOOR DE SAMENLEVINGSDIENST

ACTIVITEITENVERSLAG 2018

ACTIVITEITENVERSLAG **2018**

INHOUDSTAFEL

VOORSTELLING

In enkele woorden	6
Historische bakens	8
Europese context	11
Balans en rekeningen	12
Organigram	14
Raad van bestuur	15
Leden van het platform	16
Comités	19

OPERATIONELE BALANS

Voorstelling van het programma	22
Kenmerken van het publiek en de impact van de Samenlevingsdienst	30
Op het terrein	32

POLITIEKE BALANS

Een politieke en wetgevende dynamiek op gang brengen	44

MEDIABALANS

Persoverzicht en mediaverslaggeving	50

01 voorstelling

HET PLATFORM VOOR DE SAMENLEVINGSDIENST IN ENKELE WOORDEN

Het Platform voor de Samenlevingsdienst verenigt meer dan 400 organisaties rond de oprichting van een Samenlevingsdienst in België. Het platform is sinds 2008 actief en onafhankelijk, en geniet de steun van talrijke overheidsinstellingen en maatschappelijke organisaties en van vooraanstaande figuren uit de academische, ondernemings- en politieke wereld.

Sinds de oprichting heeft deze een sterk symbolisch belang:

- Financiële steun op alle bevoegdheidsniveaus (van het federaal niveau tot de gemeenten, de gewesten en de gemeenschappen);
- Ondersteuning van overheidsinstellingen (OCMW, FOREM, Actiris, VDAB, Bruxelles-Formation, ...);
- Actieve steun van talrijke federaties (Fédération des maisons de Jeunes, Jeugdraad, Groep Intro, Réseau Idée, Réseau Solidarité, Fédération Infor Jeunes, ...), erkende organisaties (De Wissel, Natuurpunt, Rode Kruis, FEDASIL-centra, Natagora, ONA, Natuurparken, Groep Intro, JES, Bon, Union des Magistrats de la Jeunesse, IEP, Les P'tits riens, Oxfam Solidariteit, Point Culture, meerdere CRIE, veel theaters, culturele centra, rusthuizen, enz.);
- Samenwerking tussen onderzoekers en docenten van zes Franstalige en Nederlandstalige universiteiten (UCL, ULB, ULg, St-Louis, UGent, VUB)
- Ondersteuning van een Steuncomité, bestaande uit

prominenten uit een groot aantal sectoren (Alain Eraly, Marc Lambotte, Roland Vaxelaire, Alain Deneef, Philippe van Parijs, Bernard Devos, Marc Verdussen, Pierre Galand, Jean-Pierre Lebrun, Jacques Defourny, Bernard Boon-Falleur, Caroline Pauwels, enz.);

- Actieve deelname aan het Europees netwerk van Civiele/Burger-/Samenlevingsdiensten.

Vijf werkerterreinen

- **Operationeel:** uitvoering van de Samenlevingsdiensten in België (+ Europese uitwisselingen);
- **Onderzoek:** onderzoekscomité, organisatie van seminars, verkennende studies, multidisciplinaire publicaties, tussenkomsten op colloquia, samenwerking met de burgerdiensten van andere landen...
- **Uitbreiding:** een federatie met een gevarieerd panel van maatschappelijke actoren.
- **Communicatie:** persconferenties en -berichten, publicatie van artikels, brochures, boeken en documentaires (effecten van de Samenlevingsdienst, getuigenissen van jongeren), ...
- **Bewustmaking:** informeren van de instanties en politieke mandatarissen, de overheidsdiensten en het middenveld; conferenties, diverse toespraken ...

DOELSTELLINGEN VAN HET PLATFORM VOOR DE SAMENLEVINGSDIENST

- 1 Oprichting van een wettelijk kader voor de institutionalisering van de Samenlevingsdienst voor jongeren tussen 18 en 25 jaar (erkend statuut, beheer van de regeling, financiering van het programma...)**
- 2 Organisatie van operationele Samenlevingsdiensten**
- 3 Coördinatie van Belgische aanbieders van Samenlevingsdiensten**

ONTWIKKELINGSSTAPPEN VAN HET PLATFORM

DE SAMENLEVINGSDIENST HISTORISCHE BAKENS

♦

EEN ERFENIS ...

Wat de algemene sociale en culturele vermenging betreft, kadert de Samenlevingsdienst in de genealogie van de Militaire Dienstplicht. Voor wat de maatschappelijke betrokkenheid van de dienstweigeraars betreft, kan deze worden beschouwd als de afstammeling van de Militaire Dienstplicht. In 1964 werd de Samenlevingsdienst opgericht naar aanleiding van de actie van Jean Van Lierde. Deze dienst impliceerde een belangrijke maatschappelijke evolutie, zonder zich echter te ontwikkelen tot een programma op zich, met eigen doelstellingen, opleidingen en aanpak. Net zoals de Militaire Dienstplicht was deze overigens alleen bedoeld voor gezonde mannen, en niet voor vrouwen of mensen met een beperking. Toen de Militaire Dienstplicht in 1994 werd afgeschaft, heeft de Belgische overheid niet beslist om de Burgerdienst te behouden ... in tegenstelling tot andere Europese landen!

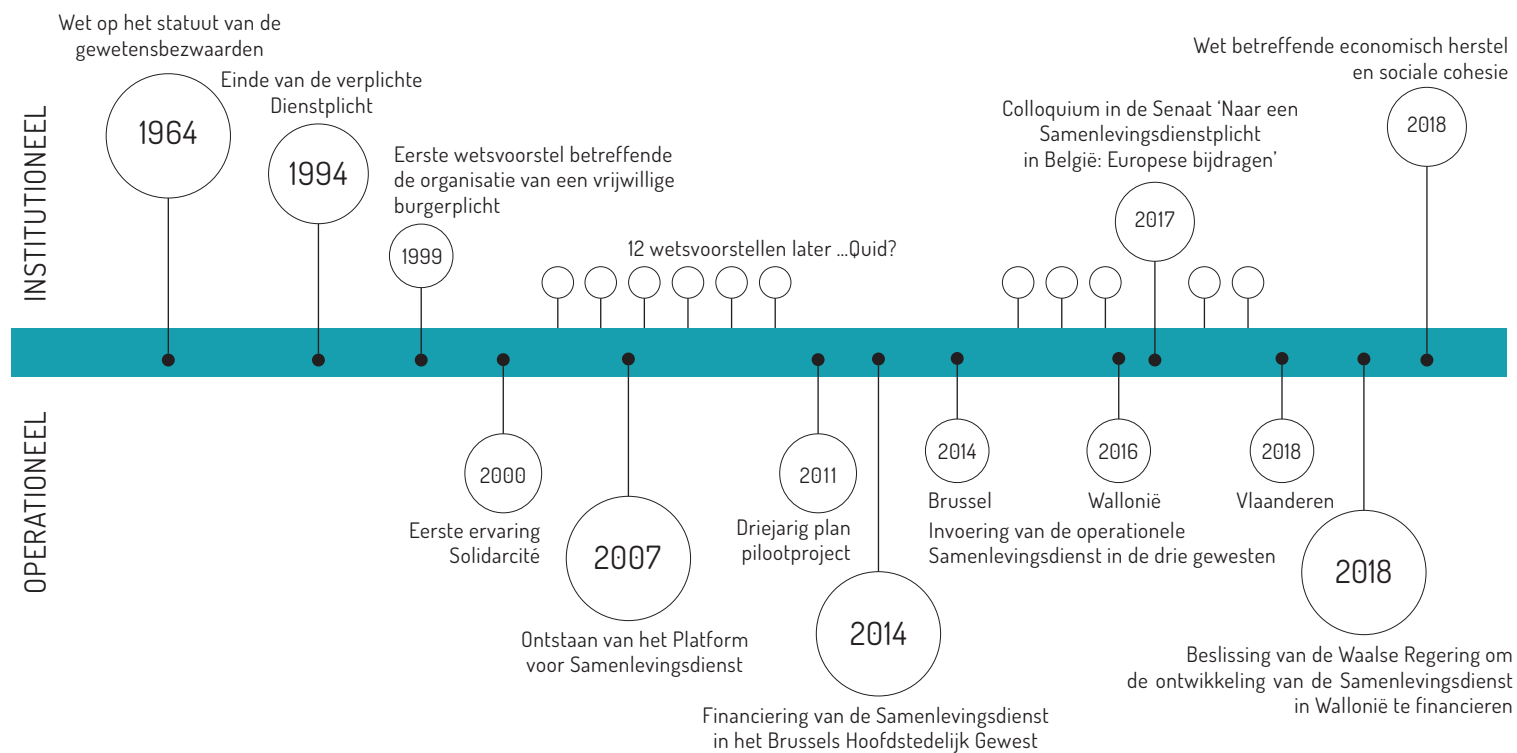
"De erkenning door de staat maakt het mogelijk om een wettelijk kader te creëren, jonge vrijwilligers een sociale dekking te geven, de burgerdienst in hun opleidingsprogramma op te nemen (...) en de erkenning is noodzakelijk opdat de samenleving in al haar verscheidenheid gewend raakt aan en zich de burgerdienst eigen maakt."

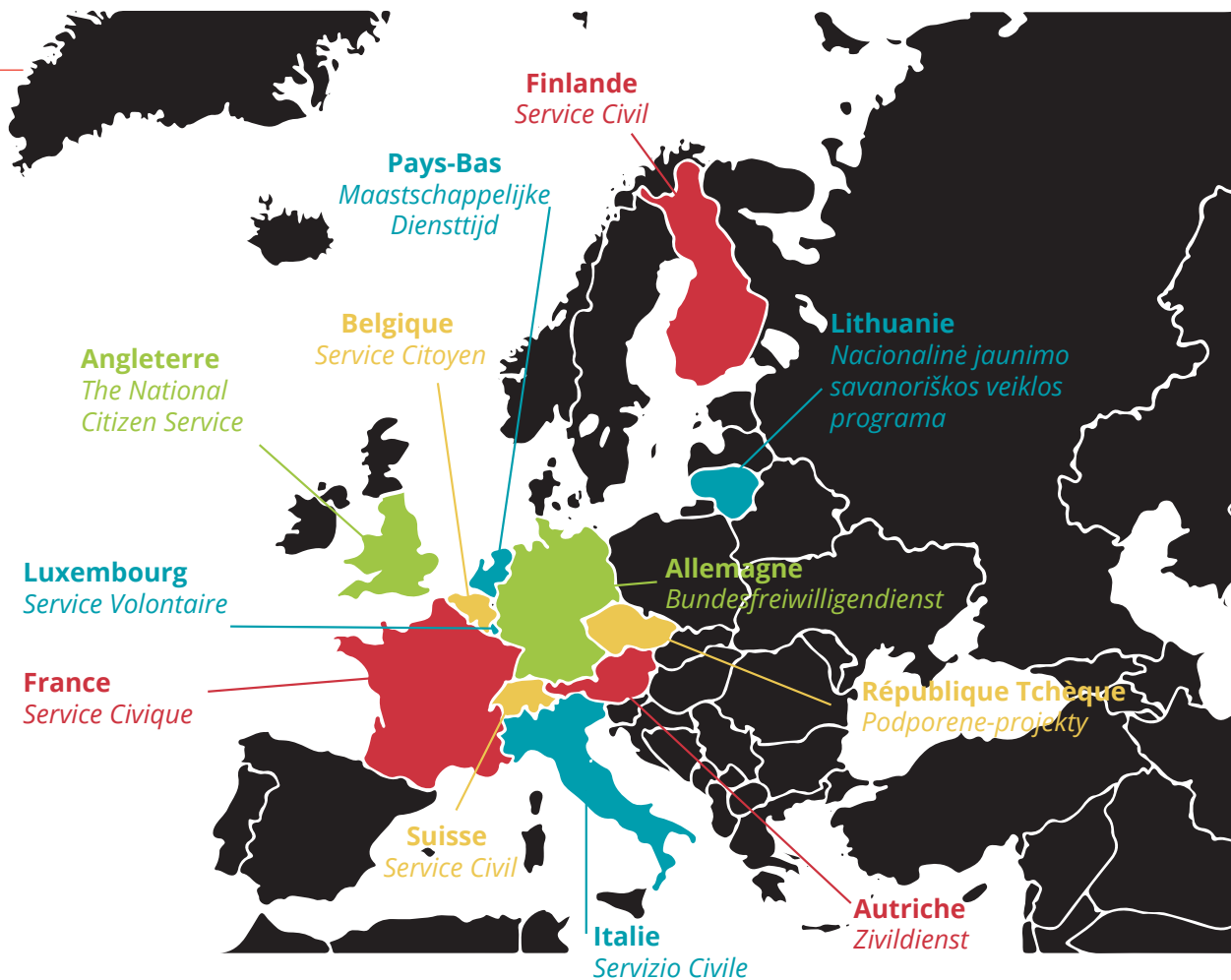
Yannick Blanc, Hoge Commissaris voor maatschappelijk engagement (Frankrijk)

EN TAL VAN ONVOLTOOIDE WETSVORSTELLEN

Op institutioneel vlak dateert het eerste echte wetsvoorstel 'tot organisatie van een vrijwilligersdienst voor de burger' uit 1998 en voorzagt het in een vernieuwd, modern instrument voor de burgerdienst. Sindsdien zijn meer dan een dozijn andere voorstellen ingediend door vertegenwoordigers van verschillende partijen (MR, PS, cdH). Helaas werden de meeste van deze wetteksten door deze parlementariërs ingediend toen ze in de oppositie zaten. Geen enkel voorstel heeft dan ook tot iets geleid, met uitzondering van de wet op het verenigingswerk, die in juli 2018 werd aangenomen en waarin kort werd verwezen naar de Samenlevingsdienst. Helaas blijkt deze openstelling van de wetgeving eerlijk gezegd niet doeltreffend te zijn (zie blz. 46).

HET PLATFORM VOOR DE SAMENLEVINGSDIENST

EUROPESE CONTEXT

Begeleiding van de Maatschappelijke diensttijd in Nederland

In 2018 hebben we een structurele samenwerking tot stand gebracht met de Maatschappelijke Diensttijd in Nederland. De Nederlanders investeren massaal in ons model van Samenlevingsdienst en wij begeleiden hen bij de ontwikkeling van hun nieuw programma.

Eind 2017 heeft de nieuwe regering van Nederland haar intentie verklaard om een programma voor 'Maatschappelijke Diensttijd' voor jongeren te lanceren. Dit project, dat ontstond ingevolge een eis van een kleine bondgenoot van de regeringscoalitie en dat geen operationele basis had in het land, leidde tot een intensief debat, omdat niemand kon zeggen wat de uiteindelijke vorm zou zijn, terwijl het budget bijzonder groot was: 25 miljoen euro voor het eerste jaar en 100 miljoen euro per jaar vanaf 2021 ...

In het licht van de Europese ontwikkelingen merkte het Platform op dat alle buurlanden van België met dit nieuwe project nu beschikken over een Samenlevingsdienst die is opgericht of wordt geïnstitutionaliseerd. Meer nog: de zes Europese landen die een zelfstandige Samenlevingsdienst hebben opgericht - of op het punt staan dit te doen - zijn ook de zes oprichtende landen van de Europese Unie. Een vruchtbare voedingsbodem voor synergie kreeg vorm. Omdat we meer wilden weten en de ontwikkeling van de Samenlevingsdienst wilden steunen, hebben we contact opgenomen met onze Nederlandse collega's. De Nederlanders waren van meet af aan zeer geïnteresseerd in een ontmoeting met ons en hebben een delegatie gestuurd om ons te bezoeken.

Tijdens onze ontmoeting op 19 juni in Brussel hebben wij de krachtlijnen van ons programma uiteengezet en de modaliteiten en de uitdagingen van de uitvoering ervan besproken. De bespreking was constructief en de Nederlanders zijn 'zeer geïnspireerd' teruggekeerd. Toen ze de krijtlijnen van hun eigen, op gemeenten gericht programma in de zomer bepaalden, hebben ze ons Samenlevingsdienst-model gekopieerd, waarbij ze de belangrijkste onderdelen van het plan overnamen. Eigenlijk een mooie erkenning als je weet dat zij ook Duitse en Franse modellen hebben bestudeerd en het onze hebben gekozen!

De medewerking hield daar trouwens niet op en wij hebben een structurele samenwerking uitgewerkt om hen bij de ontwikkeling van hun programma's te begeleiden. Zo werden we uitgenodigd voor het grote lanceringsevenement van de Maatschappelijke Diensttijd op 17 september in Den Haag om ons programma in de plenaire vergadering voor te stellen en een workshop voor de gemeenten te organiseren. Sindsdien hebben we ook een andere, meer operationele bijeenkomst in Utrecht bijgewoond, waar een van onze jongeren zijn ervaring 'van binnenuit' met de Samenlevingsdienst heeft uitgelegd, en we zullen binnenkort een commissie bijwonen die de meest succesvolle gemeentelijke projecten moet selecteren. We zijn bezig met de overdracht van onze intellectuele producties (educatieve handleidingen, leidraad voor een jongere in Samenlevingsdienst, Partnergids).

Ten slotte is het een mooie erkenning voor ons programma, is het zeer verrijkend om onze ervaringen uit te wisselen en zijn de vorderingen van de Maatschappelijke Diensttijd zeer bemoedigend voor de ontwikkeling van de Samenlevingsdienst in Europa. We vertrouwen erop dat we binnenkort ook veel zullen leren van de Nederlandse ervaringen, en dat er een zeer interessante uitwisseling van goede praktijken zal plaatsvinden.

De enige ironische noot in het hele verhaal is dat in België een pleidooi van tien jaar het niet mogelijk maakte om uit het doolhof van de Belgische institutionele complexiteit te geraken, om zo een wettelijk kader te creëren voor de Samenlevingsdienst, om het aanzienlijk te kunnen ontwikkelen, terwijl in Nederland dit recente project, dat zo welwillend wordt gedragen, ons in kwantitatief opzicht al dreigt te overtreffen. Wat dit betreft is het aan België om zich te laten inspireren door wat er in Nederland gebeurt...

PLATFORM VOOR DE SAMENLEVINGSDIENST

BALANS EN REKENINGEN

FINANCIERINGSBRON PER GEWEST

Didier Gosuin, Brusselse minister van Economie, Tewerkstelling en Beroepsopleiding, verleent sinds 2014 financiële steun aan de ontwikkeling van de Samenlevingsdienst.

Het *Europees Sociaal Fonds* (ESF) verleent sinds 2014 medefinanciering voor de ontwikkeling van de Samenlevingsdienst in België.

De Samenlevingsdienst wordt medegefinancierd door de Vlaamse overheid, het *Europees Sociaal Fonds* (ESF), de stad Mechelen en de VDAB, om de ontwikkeling van de dienst in Vlaanderen te ondersteunen.

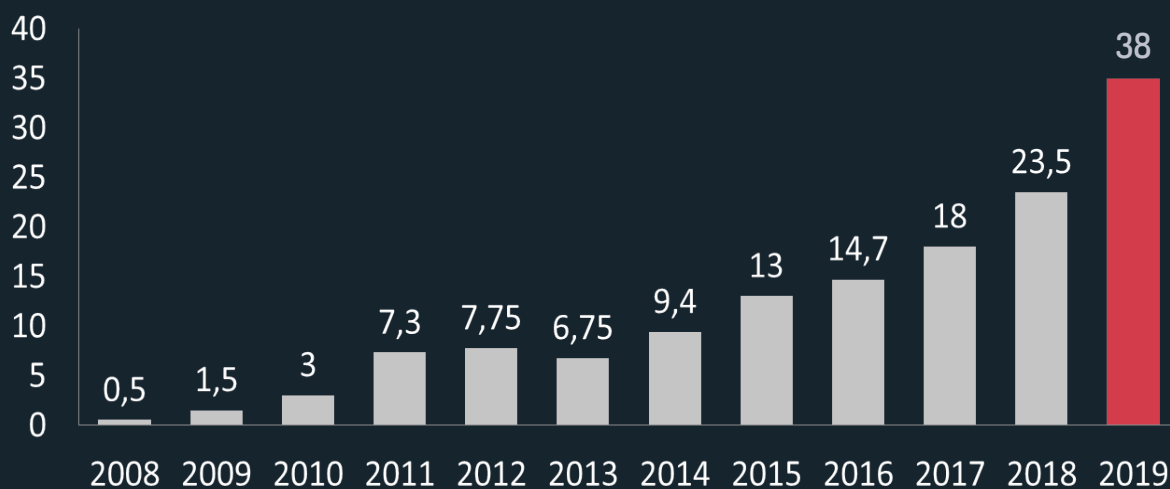
In de plaats van de facultatieve subsidies van de heer René Collin, Waalse minister van Landbouw, Natuur en Bos, en Gedelegeerde in de Grote Regio, en van mevrouw Alda Gréoli, minister van Sociale Actie, Volksgezondheid, Gelijke kansen, heeft de Waalse regering, gestimuleerd door haar minister-president, de heer Willy Borsus zich ertoe verbonden de implementatie van 1.500 Samenlevingsdiensten in Wallonië in drie jaar (2018-2021) te ondersteunen.

ANDERE FINANCIERINGSBRONNEN

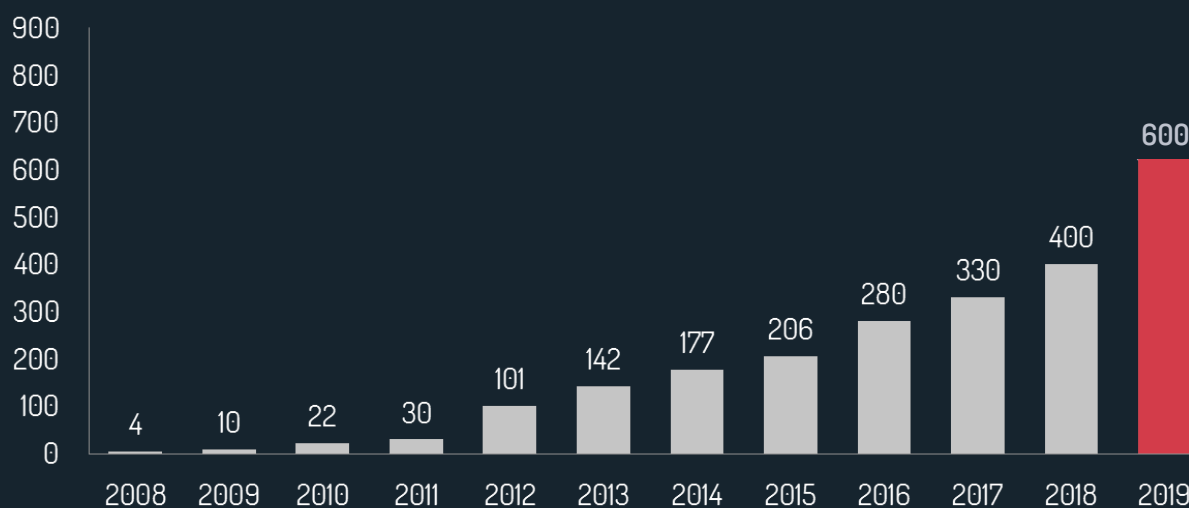

De Europese producties en uitwisselingen van jongeren in de burgerdienst worden ondersteund door het Erasmus+-programma, het programma van de burgerlijst 'Citoyen d'Europe' en het Italiaanse programma Servizio Civile Nazionale.

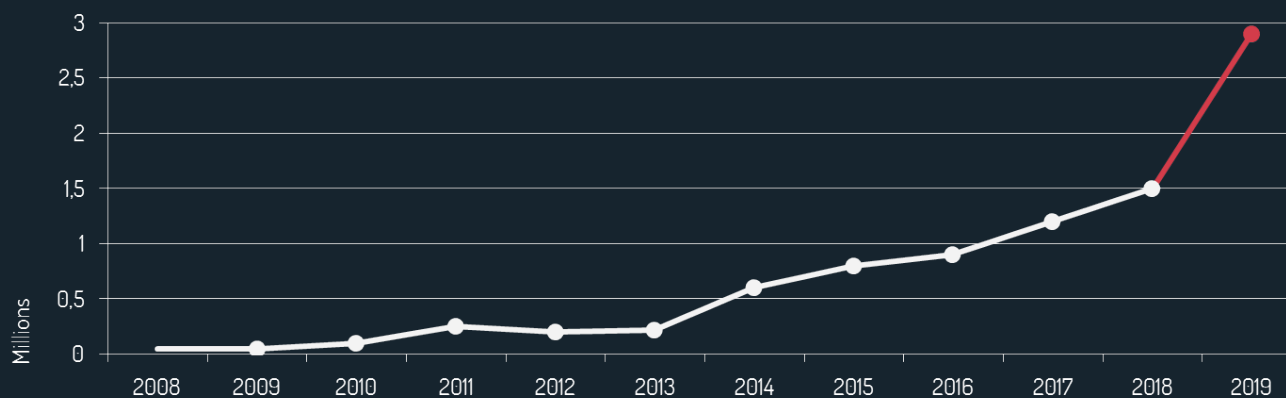
EVOLUTIE VAN HET AANTAL PERMANENTE VTE

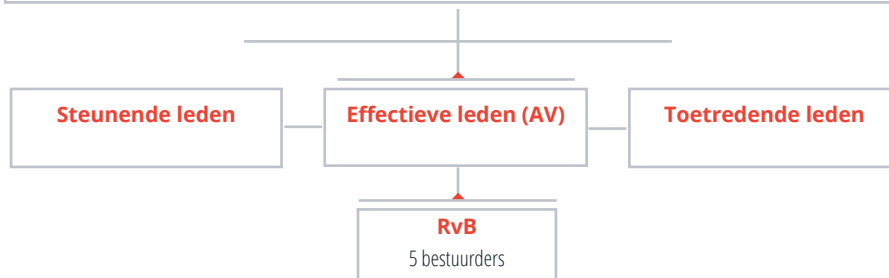
EVOLUTIE VAN HET AANTAL LEDEN

EVOLUTIE VAN DE FINANCIËLE INKOMSTEN

PLATFORM VOOR DE SAMENLEVINGSDIENST ORGANIGRAM

ALGEMENE DIRECTIE

Ontwikkeling; Uitbreiding en uitvoering van de strategie; toezicht op het team; prospectief toezicht; externe vertegenwoordiging; toezicht op de fondsenwerving; lobbyen; netwerk/uitbreiding; relatie met RvB...

FUNDRAISING

PLEIDOOI

ADMIN/FIN MANAGEMENT

OPERATIONEELMANAGEMENT

ADMINISTRatieve EN FINANCIËLE COÖRDINATIE ONDERSTEUNING VAN HET MANAGEMENT

Administratief en financieel beheer; toezicht op de boekhouding; leveranciers; ondersteuning dossier inzake het management; voorbereiding van vergaderingen; organisatie evenementen; logistiek gebouwen

COMMUNICATIE

Het imago van het platform verspreiden en verbeteren; contacten met de media; databasebeheerder; update van de website; activering van sociale netwerken; redactie van de newsletter; relaties met de leden; organisatie evenementen

HRM

Human Resources Management

BIJSTAND, SECRETARIAAT, BOEKHOUDING

IT

LOGISTIEK

TEAMVERANTWOORDELIJKEN

VERANTWOORDELIJKE VAN HET INDIVIDUEEL TOEZICHT OP JONGEREN

TEAMVERANTWOORDELIJKEN

VERANTWOORDELIJKE VAN HET INDIVIDUEEL TOEZICHT OP JONGEREN

TEAMVERANTWOORDELIJKEN

VERANTWOORDELIJKE VAN HET INDIVIDUEEL TOEZICHT OP JONGEREN

COÖRDINATIE WALLONIË

Projectontwikkeling; regionale lobbying (fondsenwerving, subsidiebeheer, enz.), partnershipprospectie en lidmaatschap van netwerken; coördinatie team; operationeel toezicht (taken, vorming, partners)

COÖRDINATIE BRUSSEL

Projectontwikkeling; regionale lobbying (fondsenwerving, subsidiebeheer, enz.), partnershipprospectie en lidmaatschap van netwerken; coördinatie team; operationeel toezicht (taken, vorming, partners)

COÖRDINATIE VLAANDEREN

Projectontwikkeling; regionale lobbying (fondsenwerving, subsidiebeheer, enz.), partnershipprospectie en lidmaatschap van netwerken; coördinatie team; operationeel toezicht (taken, vorming, partners); vertalingen

EUROPESE OPERATIONELE ONTWIKKELING

Ontwikkeling van de Europese uitwisselingen; vorming Europees burgerschap; fondsenwerving, partnership EVD; de relatie Solidarity Corps; opvolging EYE van het onderzoekscomité

Het Platform voor de Samenlevingsdienst is ontstaan als vzw. De leden zijn momenteel rechtspersonen (verenigingen, NGO's, federaties, overheidsdiensten, stichtingen, ...). Vijf van hen vormen de raad van bestuur.

SAMENSTELLING VAN DE RAAD VAN BESTUUR

CVB (CENTRE VIDÉO DE BRUXELLES)

**VERTEGENWOORDIGD DOOR MICHEL STEYAERT
(VOORZITTER)**

Michel is directeur van het Centre Vidéo de Bruxelles - CVB asbl. In het CVB worden groepen burgers onthaald en begeleid bij collectieve filmprojecten, worden verenigingen onthaald en begeleid bij filmprojecten voor sociale inmenging, worden auteurs onthaald en begeleid bij hun wensen voor creatieve filmprojecten. Het CVB, een atelier voor documentaireproducties en een permanente educatieve organisatie, bevordert ethisch en politiek geëngageerde film, waar de mensheid zowel drijvende kracht is als centraal staat, die andere verhalen van de wereld, deze van de diversiteit en complexiteit, laat zien, en die een bijdrage levert aan een rechtvaardigere en meer solidaire toekomst.

DE WISSEL

VERTEGENWOORDIGD DOOR HELEN DEBRAUWERE

De Wissel vzw overkoepelt in Vlaams Brabant een aantal initiatieven binnen en buiten de Bijzondere Jeugdbijstand, en is erkend voor residentiële modules, contextmodules (met een mogelijkheid tot begeleid zelfstandig wonen) en ondersteunende modules. Dit laatste zowel voor jongeren die door de Wissel begeleid worden als door andere organisaties. Daarnaast is de Wissel partner in het OverKop-huis en diverse vernieuwende initiatieven.

LA CHALOUPE AMO

**VERTEGENWOORDIGD DOOR
LUC DESCAMPS**

Luc is directeur van de AMO La Chaloupe. Zij biedt hulpverlening aan jongeren met een gebrek aan referenties en identiteit, die te kampen hebben met conflictrelaties met hun ouders en/of school, die mogelijk gewelddadig zijn, problemen hebben op het gebied van zelfverzorging, onbehagen, gebrek aan projecten, afhakers.

ASMAE

**VERTEGENWOORDIGD DOOR
QUENTIN DE BEHAULT**

Quentin is projectverantwoordelijke bij Asmae, een vereniging die sinds 1981 jongeren begeleidt op het gebied van burgerschap, samenwerking en opleiding bij ontwikkelingen. Op die manier versterkt ze de solidariteit tussen jongeren in België, Egypte, Marokko, Senegal en Togo.

SOLIDARCITÉ

**VERTEGENWOORDIGD DOOR
JEAN-BAPTISTE VALLET**

Jean-Baptiste is directeur van Solidarité, een vzw die de persoonlijke ontwikkeling van jongeren wenst te bevorderen en hun integratie in de samenleving als verantwoordelijke, solidaire en kritisch actieve burgers. Zij bereikt haar doel met name door vrijwilligerswerk ten behoeve van de gemeenschap.

LIJST LEDEN VAN HET PLATFORM

A.J.M.O.
 Abbaye de Villers-la-Ville asbl
 Accueil & Solidarité asbl centre d'Accueil de Bouge
 Accueil Waldorf à la Ferme
 ADN allpotential
 Ados Pilifs
 Aegidium
 AFS Programmes Interculturels
 Agence Jardin Botanique Meise
 Ages et Transmissions ASBL
 Agir en Chrétiens Informés-ACI
 AJS TAL-LAFI - Belgique
 AMOS (Schaerbeek)
 Ankerpunt vzw
 Aquascope de Virelles
 Archéosite et Musée d'Aubechies
 Arktos vzw
 Asmae
 ATD Quart-Monde
 Atelier Groot Eiland
 Auberge de Jeunesse Jacques Brel
 Autre Terre
 Be.Face asbl
 Bij' De Vieze Gasten
 Birds Bay, hôpital pour animaux sauvages
 BON vzw
 BRASS - Centre Culturel de Forest ASBL
 Bruxelles J
 BuBao Sint Lodewijk
 Buurtwerk't Lampeke vzw
 Caria
 C-Dienst
 CEMôme ASBL
 Centre Arnaud Fraiteur
 Centre Communal de Jeunes d'Angleur
 'Ferme 1313'
 Centre Culturel de Rossignol-Tintigny
 Centre Culturel Jacques Franck
 Centre Culturel René Magritte
 Centre de Jour CREAHM Liège
 Centre de Traumatologie et de Réadaptation de l'hôpital Erasme
 Centre Fedasil de Jodoigne
 Centre Medori
 Centre Public d'Action Sociale (CPAS) de Perwez
 Centre Sésame ASBL
 Centre Social Protestant
 Centre Vidéo de Bruxelles (ancien VIDEP)
 CHC asbl - Résidence Notre-Dame de Lourdes
 CHU Brugmann
 Cinéma Galeries
 Cirkus in Beweging vzw
 CJ de l'Ouest La Baraka asbl

Comme Chez Nous
 Communa asbl
 Compagnie des Nouveaux Disparus
 Compagnons asbl
 Conseil de la jeunesse
 Conseil Jeunesse Développement
 Contrat de rivière pour l'Amblève
 Convivium - Convivial asbl
 CPAS de Namur
 CPAS Jodoigne
 Creahm
 CRH Domaine de Farnières asbl
 Crie de Liège
 Croix-Rouge de Belgique
 Croix-Rouge jeunesse asbl
 Cuestas asbl
 Cuisine Sauvage asbl
 Culture et Vie en Marche asbl
 das Kunst
 D'broej Centrum West
 D'broej Ratatouille
 De Alverberg vzw
 De Keeting vzw
 De Paddenbroek
 De Sleutel Antwerpen
 De Wissel
 De Wroeter Dagcentrum
 Défi Jeunes
 Demos
 Den Teirling
 Dienstcentrum de Zeyp
 Dienstcentrum't Trefpunt ocmw
 Diggie vzw
 Don Bosco Jette
 Don Bosco Télé-Service
 Donorinfo
 DoucheFLUX
 Durme vzw
 Dynamo
 Dynamo International
 Ecofest
 Ecole 17 maternelle
 Ecole du Cirque
 Ecole Saints-Jean et Nicolas
 Ecolo J
 ECOTOPIA
 Ekikrok
 Emergence XL
 Environnement Patrimoine
 Nature - BW ASBL CRIE de Villers-La-Ville
 Espace culturel Ferme du Biéreau
 Espace Environnement
 Espace Social Télé-Service (Consigne 23)
 Facere
 Farilu
 Fedasil - Klein Kasteeltje

Fedasil - Région SUD
 Fédération Infor Jeunes
 Fédération Laïque des Centres de Planning Familial (FLCPF)
 Fédération Nationale pour la Promotion des Handicapés
 Ferme de la Hulotte
 Ferme Equestre de Martué
 Ferme Nos Pilifs
 Ferme pour enfants de Jette - Kinderboerderij Jette
 Ferme urbaine NOH
 Festival des Plantes Comestibles
 FMJ ASBL
 Fondation Benoit
 Fondation Mons 2025
 Fondation pour les Générations Futures
 Fondation Shan
 Forma V
 Forum van Etnische Culturele Minderheden vzw
 Foyer des Jeunes de Havelange
 Foyer Georges Motte
 GAL de l'Entre-Sambre-et-Meuse
 Gehandicapten en Solidariteit
 Gratte asbl
 Groenten uit Gent
 Groep Intro vzw
 Habitat et Rénovation
 Happy Farm
 Het Anker
 Hippotige
 Hispano-Belga ASBL
 Horizons Neufs
 IMS Ciney Résidence Sacré-Cœur
 Institut d'Éco-Pédagogie - IEP
 Interquartier
 IRAHM ASBL
 Itinéraires AMO
 JAVVA ASBL
 JES
 JES Brussels
 Jeugdzorg Emmaüs Mechelen
 Jeunes CDH
 Jeunes et Nature
 Jeunes MR
 JHOB vzw
 Kif Kif
 Kras Jeugdwerk
 Kras Jeugdwerk Borgerhout
 Kras Jeugdwerk Noord
 Kras Jeugdwerk Zuid
 Kringloopwinkel Brugse Poort
 La Chaloupe AMO asbl
 La Cité s'invente
 La Ferme des enfants - Centre nature de Liège asbl

La Ferme Pédagogique Maximilien
 La Forestière
 La Pommeraie
 La Scientothèque
 La Vènerie
 L'arbre de vie ASBL
 Larf
 Latitude Jeunes
 Latitude Jeunes Brabant asbl
 L'Autre Jardin
 Le Baluchon
 Le Bazar ASBL
 Le Bonheur dans le pré
 Le Cairn
 Le Début des Haricots ASBL
 Le Fagotin asbl
 Le Maître Mot
 Le Potelier des Pilifs ASBL
 Le Rebond (ASBL Comme Chez Nous)
 Le Rêve d'Aby
 Le Seuil asbl
 Les Arbres du Souvenir
 Les Compagnons Bâisseurs
 Les Compagnons Dépanneurs
 Les Découvertes de Comblain
 Les Sentiers asbl
 Les trois portes asbl
 L'Îlot
 Losange ASBL
 Maison de jeunes l'a J' asbl
 Maison de jeunes Chicago
 Maison de jeunes de Malmedy
 Maison de jeunes de Stavelot
 Maison de jeunes Jugentreff
 Maison de jeunes Nova
 Maison de quartier de Gilly
 Maison de Repos CPAS St Josse
 Maison de repos Val du Héron
 Maison des cultures et de la cohésion sociale Molenbeek
 Maison des jeunes de Watermael-Boitsfort
 - Copainville
 Maison des jeunes et de la Culture de Rixensart
 Maison des Jeunes l'Antirides (Maison à toi asbl)
 Maison Marie Immaculée - Home Saint Joseph
 Maison Saint-Joseph Acis
 Maison Verte et Bleue
 MET-X
 Monfort Centre - RestoJet
 Mooss
 Natagora
 Nature Attitude Crie d'Anlier asbl
 Natuurhulpcentrum

Natuurpunt
 Nos oignons asbl
 Nos Poteliers
 Objectif pour l'égalité des droits
 OÈuvre national des aveugles ONA asbl
 OÈuvres Paroissiales de Saint-Gilles
 Oxfam Solidarité
 Parc naturel Hautes Fagnes - Eifel
 Parc Naturel Haute-Sûre Forêt d'Anlier
 Parc Naturel Viroin-Hermeton
 Parckfarm Tour & Taxis
 Petits Riens
 Plan de cohésion sociale de Hotton
 Ploef
 PointCulture ULB Ixelles
 Pôle wallon de gestion différenciée
 Pony Paradise ASBL
 PréhistoMuseum de Flémale
 Providence ACIS Lessines
 Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel
 Réseau des Gasap asbl
 Réseau Idée
 Réseau Solidarité asbl
 Résidence Malibrant
 Resto du coeur de Namur
 Revert asbl
 Rimo Limburg
 Rockerill
 ROJM vzw
 Roodebeekcentrum vzw
 RTA - Réalisation Téléformation Animation
 SAM asbl
 Samarcande
 Samenlevingsopbouw Brussel
 Sans Collier
 Sans Famille asbl
 SCI Belgique
 Sémaphore ASBL
 Service Protestant de la Jeunesse - SPJ
 Service Volontaire International
 Siloe Centre Comète asbl
 Solidarité
 Solidaritel ASBL
 SOS Jeunes Quartier Libre
 Source asbl
 Terre Rêve
 Théâtre Universitaire Royal de Liège (TURJ)
 Théâtre Varia
 Traces de Rue Fédération FR des travailleurs
 Sociaux de Rue
 TRAVERS EMOTION asbl
 Une Main Tendue
 Union de Locataires d'Anderlecht
 Cureghem (ULAC)
 Union Francophone des Magistrats de la Jeunesse
 VIA vzw

Vlaamse Jeugdraad
 Volont'R asbl
 Walalou
 Woesh
 WVA vzw
 ZAO asbl
 Zorgbedrijf Antwerpen
 Accueil et Vie
 Administration communale de Woluwe-Saint-Lambert
 Auberge de Jeunesse de Namur
 Auberge de Jeunesse de Tournai
 CRIE Mouscron
 CRIE Saint-Hubert
 Centre MENA du CPAS d'Assesse
 Centre d'Entraide de Jette (CEJ)
 Ecole démocratique de l'Orneau
 La Cordiante
 La Monnaie
 Les Maraîchers du chant des Cailles
 Maison Culturelle d'Ath asbl
 Maison de Jeunes de Marche
 Resto du Cœur de Saint-Gilles
 SINGA asbl
 Spectacles d'Aujourd'hui - Le 140
 Théâtre Royal des Galeries
 Tournesol-Zonnebloem
 UGAB
 Union de Locataires d'Anderlecht
 Cureghem (ULAC)
 VIVReS
 Village N°1

HET PLATFORM VOOR DE SAMENLEVINGSDIENST

COMITÉS

Het Platform leidt een Steuncomité en stuurt een Onderzoeksc comité aan. Het organiseert werkvergaderingen, seminars, voert prospectieve studies uit en geeft publicaties uit met de hulp van vooraanstaande figuren uit de academische en ondernemingswereld en uit verschillende lagen van de maatschappij.

ONDERZOEKSCOMITÉ

Samenstelling

- **Abraham Franssen**, hoogleraar sociologie en directeur van het Centrum voor Sociologische Studies aan de Universiteit van Saint-Louis-Brussel.
- **Lesley Hustinx**, hoogleraar sociologie aan het Centrum voor Sociale Theorie van de Universiteit Gent, lid van de raad van bestuur van de International Society for Third Sector Research.
- **Marc Verdussen**, hoogleraar constitutioneel recht, directeur van het Centre de recherche sur l'Etat et la Constitution (CRECO) en voorzitter van de Commissie voor Ethisch Onderzoek aan de UCL.
- **Jacques Defourny**, gewoon hoogleraar aan de HEC Luik Management School en directeur van het Centrum voor Sociale economie van de Universiteit van Luik.
- **Nicolas Standaert**, gewoon hoogleraar en directeur van het Departement Sinologie van de KUL. Gasthoogleraar aan de universiteiten van Berkeley en Harvard.
- **Valérie Becquet**, hoogleraar sociologie aan de Universiteit van Cergy-Pontoise (Frankrijk), lid van het laboratorium van het EMA (School, Mutaties, Leerlingen) en specialist van de Franse Service Civique.
- **Filip Cousseé**, doctor in de psychologie en pedagogische wetenschappen, specialist in sociaal werk in de jeugdsector.
- **Alain Eraly**, gewoon hoogleraar sociologie aan de ULB en Solvay Brussels School.
- **Didier Reynaert**, doctor in pedagogische wetenschappen aan de Universiteit Gent en docent sociaal werk aan de Universiteit Gent.
- **Jean-Pierre Lebrun**, psychiater en psychoanalyticus.
- **Olivier Servais**, gewoon hoogleraar antropologie, voorzitter van de School voor politieke en sociale wetenschappen en voorzitter van het academisch korps van de UCL.
- **Beno Schraepen**, docent Orthopedagogie aan de Hogeschool Artesis Plantijn Antwerpen, specialist in de inclusie van mensen met een handicap.
- **Catherine Laviolette**, doctor in de politieke en sociale wetenschappen (UCL).
- **Céline Tignol**, doctor in de filosofie (UCL), projectleider bij het Centrum voor de preventie van extremisme en gewelddadig radicalisme (CREA).
- **François Geradin**, politiek wetenschapper en filosoof van opleiding. Voormalig onderzoeker aan de UCL en het Platform.

STEUNCOMITÉ

Samenstelling

- **David Van Reybrouck**, cultuurhistoricus, dramaturg, schrijver en opiniemaker in het publieke debat.
- **Marc Lambotte**, afgevaardigd bestuurder van Agoria, de federatie van de technologische industrie.
- **Philippe Van Parijs**, filosoof en econoom, oprichter van de Hoover-leerstoel Economische en Sociale Ethiek aan de UCL.
- **Thomas d'Ansembourg**, psychotherapeut en spreker, is al lange tijd betrokken bij het helpen van jongeren in moeilijkheden.
- **Caroline Pauwels**, rector van de VUB (Vrije Universiteit Brussel)
- **Rik Van de Walle**, rector van de Universiteit Gent (UGent)
- **Vincent Blondel**, rector van de UCLouvain
- **Pierre Jadoul**, rector van de Universiteit Saint-Louis - Brussel
- **Herman Van Goethem**, rector van de Universiteit Antwerpen (UA)
- **Luc De Schepper**, rector van de Universiteit Hasselt (UHasselt)
- **Philippe Dubois**, rector van de Universiteit van Bergen
- **Naji Habra**, rector van de Universiteit van Namen
- **Pierre Wolper**, rector van de Universiteit van Luik
- **Philippe van Meerbeeck**, psychiater en psychoanalyticus voor jongeren en jongvolwassenen.
- **Alain Deneef**, bedrijfsleider.
- **Patrick Loobuyck**, hoogleraar moraal- en politieke filosofie aan de universiteiten van Antwerpen en Gent.
- **Bea Cantillon**, hoogleraar sociologie en directeur van het Herman Deleeck Centrum voor Sociaal Beleid aan de Universiteit Antwerpen.
- **Wouter Torfs**, CEO van de winkelketen Schoenen Torfs en visionair in people management.
- **Bernard Boon-Falleur**, bedrijfsleider.
- **Roland Vaxelaire**, bedrijfsleider en directeur Responsibility Management.
- **Rik Pinxten**, hoogleraar antropologie en directeur van het Centrum voor Interculturele Communicatie en Interactie aan de Universiteit van Gent.
- **Pierre Galand**, voorzitter van verenigingen: Centre d'Action Laïque (Centrum voor Seculiere actie), European Humanist Federation, Association pour les Nations Unies (Vereniging voor de Verenigde Naties voor de Franssprekende gemeenschap in België), Organisation mondiale contre la torture (Wereldorganisatie tegen Marteling) – Europa...
- **Bernard Devos**, algemeen directeur van de Rechten van het Kind van de Franse Gemeenschap.
- **Pie Tshibanda**, psycholoog; kunstenaar en schrijver.
- **Frank Deboosere**, weerman.
- **Salvatore Curaba**, ondernemer.

02 operationele balans

DE SAMENLEVINGSDIENST

VOORSTELLING VAN HET PROGRAMMA

OPERATIONEEL PROGRAMMA

De Samenlevingsdienst is een programma dat jongeren uit alle hoeken de mogelijkheid biedt om zich in te zetten voor projecten die nuttig zijn voor de gemeenschap, en dit voor een lange periode (minimaal zes maanden), voltijds, individueel of in teamverband, waarbij ze kunnen genieten van een vormingsprogramma, een vergoeding, een verzekering en een erkenning. Het is voor jongeren het substraat voor het verwerven van basisvaardigheden en leefregels om samen te leven. De afwisseling tussen periodes van concrete projecten en vormingsperiodes dragen op doeltreffende wijze bij tot de sociale, maatschappelijke en beroepsmatige inzet van de jongeren. Sinds 2008 is het Platform voor de Samenlevingsdienst de belangrijkste actor in België en streeft zij naar een nationaal, geïnstitutionaliseerd en door een wettelijk kader erkend programma.

ALGEMEEN PROGRAMMA

De Samenlevingsdienst is een programma van 6 maanden, opgedeeld in 4 projectdagen (28 u/week, van maandag tot donderdag) en 1 vormingsdag (7 u/week, op vrijdag). Het staat open voor alle jongeren tussen 18 en 25 jaar (geen selectie op basis van bekwaamheden, diploma of cv). Tijdens de Samenlevingsdienst heeft de jongere een vrijwilligersstatuut en krijgt hij een vergoeding van € 10/dag en € 100/maand maximaal voor zijn verplaatsingskosten. Deze vergoedingen zijn cumuleerbaar met eventuele werkloosheidsvergoedingen of met andere inkomstenbronnen die de jongere reeds ontving (OCMW, kinderbijslag, huursubsidie...).

4 DOELSTELLINGEN

De Samenlevingsdienst voorgesteld door het Platform beantwoordt aan vier algemene doelstellingen:

1. De **persoonlijke ontwikkeling** van de jongeren bevorderen
2. De **sociale cohesie** verhogen (socio-culturele vermenging)
3. De uitoefening van een **geëngageerd burgerschap** bevorderen.
4. De **solidariteit** versterken

COÖRDINATIE DOOR HET PLATFORM

- Algemene organisatie en administratieve opvolging
- Vorming van mentoren en verantwoordelijken van de opvangorganisaties
- Vrijstelling van opleidingen voor jongeren in Samenlevingsdienst

DEELNAME VAN DE JONGERE

- 70 % van de tijd: realisatie van het hoofdproject
- 10 % van de tijd: realisatie van aanvullende projecten
- 20 % van de tijd: vorming, uitwisseling van ervaringen, groepsprojecten, rijpingstijd, oriëntatietrajecten en evaluatiemomenten

Inschrijvings-
procedure

6 maanden Samenlevingsdienst = 118 dagen = 826 uren

Integratieweek
4 dagen

Evaluatie halfweg

Burgerschapssynthese
2 dagen

Hoofdproject (= mentorschap) = 83 dagen = 581 uren
Aanvullend project = 12 dagen = 84 uren
] = 665 uren

- Opleidings- en evaluatietijd** = 20 dagen = 140 uren
- Integratieweek (1ste gemeenschappelijk project) = 4 dagen = 28 uren
  - Rijpings- en oriëntatiemodule = 3 dagen = 27 uren
  - Algemene en thematische vorming = 7 dagen = 49 uren
  - Uitwisselings- en evaluatietijd = 2 dagen = 14 uren
  - BEPS = 2 dagen = 14 uren
  - Burgerschapssynthese = 2 dagen = 14 uren

Persoonlijke psychosociale opvolging = 21 uren

- Informatiesessies
- Kandidaturen en individuele ontmoetingen
- Keuze van de plaats voor de projecten => Matching

KRACHTLIJNEN VAN DE SAMENLEVINGSDIENST

1. *Algemene aanpak van de persoon: persoonlijke, burger- en sociale professionele ontwikkeling.*
2. *Afwisseling tussen het experiment van de werkelijkheid (projecten) en het opleidingsproces (empowerment): reflexiviteit.*
3. *Aanpassing van de relatie: begeleiding, mentorschap, enz.*
4. *Een uitgebreide sociale mix, pedagogisch gefundeerd: diversiteit van profielen, integratietraject, ...*
5. *Gelijke toegankelijkheid: geen selectie vooraf of nadien.*
6. *Mobiliteit: regionaal, nationaal en zelfs internationaal om geleidelijk een ander eigen referentiepunt te stimuleren en de ontwikkeling van daarmee samenhangende vaardigheden te bevorderen (zelfvertrouwen, autonomie, aanleren van talen, enz.).*
7. *Leven in een pluralistische gemeenschap: het belang van de groep als steun en als middel om erkenning, zelfvertrouwen en zelfrespect te verkrijgen.*

Het operationele programma dat het Platform uitgewerkt heeft, is hetzelfde voor de drie gewesten. Dit is het duidelijke resultaat van een evaluatie en een voortdurende verbetering in de afgelopen acht jaar op basis van proefervaringen. Het programma is 'generiek': het komt overeen met de manier waarop de Samenlevingsdienst in de landen waar deze geïstitutionaliseerd is, over het algemeen georganiseerd wordt: een middel gebaseerd op de match tussen een jongere en een opvangorganisatie. Het heeft ook een 'universele' functie, omdat het de deelname van jongeren of ontvangstorganisaties toestaat en omdat het een harmonisch evenwicht biedt tussen de collectieve en individuele dimensies.

DE OMKADERING

- De Samenlevingsdienst wordt georganiseerd ter bevordering van +/- 25 jongeren uit alle hoeken, onder leiding van twee teamleiders (die de volgende twee eigenschappen combineren: een man, een vrouw; senior, junior)
- De teamleiders verzorgen de meeste vormingen (groepsdynamiek, module begeleiding, burgeropleiding, politieke rally...) en organiseren andere opleidingen met medewerking van externe operatoren (brevet eerste hulp, GC, handicap, enz.).
- Een verantwoordelijke voor individuele opvolging, die gespecialiseerd is in psychosociale begeleiding, staat in voor de opvolging van kwetsbare jongeren met een moeilijk parcours. Deze persoon helpt de jongeren ook om hun professionele projecten op het einde van de Samenlevingsdienst te bepalen.
- De Samenlevingsdienst start met een integratieweek (4 dagen met verblijf inclusief een groepsproject) en eindigt met twee dagen synthese en evaluatie (ook met verblijfsformule).
- Een plechtigheid in het federale parlement sluit de Samenlevingsdienst af. Dan ontvangen de jongeren een deelnamecertificaat uit handen van politieke vooraanstaande figuren (afgevaardigden, ministers, mandatarissen ...)

In deze veilige omgeving van experimenten en waardering leert de jongere bij de Samenlevingsdienst zichzelf beter kennen, beter met de anderen communiceren en de basis leggen voor zijn levensproject (emancipatie, empowerment). De Samenlevingsdienst is voor hem het substraat voor het verwerven van transversale vaardigheden die bijdragen tot zijn persoonlijke ontplooiing. De afwisseling tussen concrete projecten die in een 'professionele' omgeving verankerd zijn, en vormingsperioden (het ontwikkelen van reflexiviteit op de beleefde ervaringen) draagt doeltreffend bij tot de bewustmaking en de socioprofessionele stimulans van de jongere. Hier kan hij zijn levensproject laten rijpen zonder sociale of gezinsdruk en kan hij beter uitzoeken wat er echt bij hem past. Hij is (opnieuw) verbonden met zichzelf en met zijn diepe verlangens en heeft een beter inzicht in de plaats die hij in de samenleving wil innemen.

“

De waardering en de geleidelijke erkenning van de inzet van de jongere door een belangrijke symbolisering van de plaatsen (rituelen) die de passages markeren (eerste integratieweek in residentiële formule, opstellen van een gemeenschappelijk charter, slotplechtigheid in het federale parlement, ...) is een belangrijk aspect van het onderwijsproject.

DE TAKEN

Vanuit een intrinsiek modern perspectief van persoonlijke emancipatie kiest de jongere zijn missie uit een groot aantal projecten. Naast deze mogelijkheid om het 'onderwerp' te voltooien, vinden wij het ook belangrijk dat de jongere wordt 'verplicht' om uit zijn comfortzone en zekerheden te treden door hem gedurende 10 % van zijn tijd (d.w.z. een twaalfstal dagen) een aanvullende opdracht op te leggen, namelijk een opdracht die in een andere sector dan de spontaan gekozen taak moet worden uitgevoerd. De jongere kan nog steeds zijn specifieke plaats voor de aanvullende opdracht kiezen, maar hij moet dat wel doen in een andere sector dan die van zijn hoofdproject. De logica is als volgt: de Samenlevingsdienst heeft niet alleen een functie van zelfontplooiing, maar ook een functie die openstaat voor anderen, voor de sociale, ecologische en maatschappelijke realiteit.

In dezelfde lijn denken wij dat het in de Belgische context goed is om naar de twee andere taalgemeenschappen te gaan en daarom leggen wij, voor zover mogelijk, ook voor 10 % van de Samenlevingsdiensttijd *communautaire uitwisselingsopdrachten* op. Concreet zal een jonge Nederlandstalige bijvoorbeeld een tiental dagen in een Franstalige of Duitstalige organisatie verblijven of gedurende twee weken deelnemen aan een groepsproject met jongeren uit de twee andere gemeenschappen van het land.

HULP AAN PERSONEN

Derde leeftijd

Home, dagcentrum, zorgcentrum, ziekenhuizen, enz.

Migratie

MENA's, opvangcentra, enz.

Hulpbehoevendheid

Solidariteitsrestaurants, tweedehandswinkels, sociale huisvesting, enz.

Handicap

Gespecialiseerde centra, scholen, enz.

TOEGANG TOT CULTUUR EN ONDERWIJS

Cultuur

Cultuurcentra, jeugdhuisen, theaters, cultuurpunten, audiovisuele instellingen, enz.

Onderwijs

'Écoles de devoirs', kleuterscholen en basisscholen, alfabetisering, musea voor kinderen, enz.

MILIEU

Duurzame ontwikkeling, milieubewustzijn, circulaire economie, enz.

Natuurreservaten, stadstuinjes, didactische boerderijen, projecten voor ecologisch burgerschap, botanische tuinen, projecten voor hernieuwbare energie, enz.

OPVOEDING DOOR SPORT

Sportverenigingen, -federaties of -clubs die jongeren in moeilijkheden helpen om terug op het rechte pad te geraken via sportbeoefening.

Hulp bij de promotie en de verkoop van bio en lokale producten

AGRICOVERT

Ecologische landbouwcoöperatie
van producenten
en consument-actoren

Werken in team

Klantenonthaal

Bio- en lokale producten

Promoten en verkopen

AGRICOVERT

Het fietspark beheren en sportieve activiteiten organiseren

Solidariteit

Interculturaliteit

Promoten van de fiets

Organiseren van sportactiviteiten

Centre MENA 'Les Hirondelles'

Kindergroepen begeleiden tijdens hippotherapiesessies

Hippontherapie

Prairiewandelingen

Paarden verzorgen en voederen

Begeleiding van de begunstigten

Les Rènes de la Vie - La Halpe

"Ondersteuning dagelijkse werking van de grootste circusschool van België"

Kinderen

Circuslessen

Evenementen

Administratie

Cirkas in Beweging

HET LEERPROCES

De vorming bedraagt 20 % van de Samenlevingsdiensttijd. Opleiding is een 'proces' dat zich in de loop van de tijd afspeelt en dat veel meer tijd en dynamiek vergt dan het moment van de opleiding *sensu stricto*. Dit opleidingsproces van de jongvolwassene omvat een persoonlijke begeleiding van elke jongere en een mentorschap tijdens het project.

Deze pedagogische kwaliteit is essentieel om een gelijke toegang tot de Samenlevingsdienst te garanderen en om jongeren die de weg kwijt zijn, die afhaken of zelfs worden uitgeschakeld, in staat te stellen deel te nemen aan het programma, zich opnieuw te herpakken en er een succesfactor van te maken.

Het opleidingsprogramma bestaat uit vijf onderdelen:

1. **Burgerlijke** (of burgerrechtelijke) opleiding: sommige zijn verplicht (geweldloze en interpersoonlijke communicatie, democratische waarden en instellingen, Europees Brevet voor Eerste Hulp van het Rode Kruis, interculturaliteit, milieukwesties), andere zijn *à la carte* (intergeneraties, handicaps, noord-zuidrelaties, Europees burgerschap, media-opleiding, collectieve intelligentie, bewustzijn, sociaal ondernemerschap, genderkwesties, ...)
2. **Collectieve projecten:** het gaat om acties op het werkterrein die worden uitgevoerd door een of meer lichten van jongeren in Samenlevingsdienst en waarbij groepsdynamiek, broederschap, wederzijdse hulp en solidaire samenwerking tussen duo's of met begunstigen worden bevorderd. Deze collectieve projecten bestaan in alle sectoren: hulp bij de verhuis van een rusthuis, heggen planten in een natuurreservaat, petanquetoernooi met blinden, opzetten van de infrastructuur voor een festival ...
3. **Uitwisselingstijd:** de collegiale uitwisselingstijden, een specifiek gegeven van de Samenlevingsdienst, dragen in hoge mate bij tot de samenhang binnen de groep en vooral tot de erkenning van iedereen binnen de groep. Jongeren vertellen er en vertellen elkaar over hun ervaringen, moeilijkheden en successen tijdens vastgelegde uitwisselingstijden in aanwezigheid van een opleider. Gezien de verscheidenheid aan projecten, jongerenprofielen en ervaringen, zijn deze momenten onvervangbare plaatsen van reflexiviteit en zelfvertrouwen, met name door de welwillende blik van anderen.
4. **Rijpings- en oriëntatietijd:** Uit onderzoek is gebleken dat in alle landen waar de programma's van de Samenlevingsdienst zijn geëvalueerd, de volwassenheid van de jongeren, dat wil zeggen het vermogen om de existentiële en professionele horizon duidelijker te bepalen, hiervan het eerste effect is. Met het oog hierop willen deze opleidingstijden het wordingsproces naar volwassenheid versterken: in het begin van de Samenlevingsdienst, de zelfkennismodules; halfweg het traject, de zelfkennismodules in de groep, en op het einde van de Samenlevingsdienst, de modules die gericht zijn op de plaats die de jongere in de maatschappij zal/wil innemen. Met andere woorden een zinvolle (pre)oriëntatietijd die verankerd is in een beleurende ervaring die de jongere heeft gekozen en beleefd zonder sociale druk of normatieve evaluatie.
5. **Evaluatietijd:** halverwege het traject en op het einde van de Samenlevingsdienst: zelfbeoordeling, co-evaluatie, gekruiste evaluatie, tussen jongeren, mentoren en de pedagogische ploeg van het Platform om het systeem voortdurend te verbeteren.

Et si tous les jeunes
s'engageaient plusieurs mois
pour la solidarité ?

191 jongeren hebben
**een Samenlevingsdienst
gedaan
in 2018!**

DE JONGEREN KENMERKEN VAN HET PUBLIEK EN DE IMPACT VAN DE SAMENLEVINGS- DIENST

KENMERKEN VAN ONS DOELPUBLIEK

De Samenlevingsdienst is per definitie universeel in die zin dat het zich zonder uitzondering richt op alle jongeren tussen 18 en 25 jaar. Ongeacht de sociale achtergrond, het opleidingsniveau, de opleidings- of ervaringsgraad, kunnen alle jongeren die aan dit leeftijdscriterium voldoen, zich tot het programma verbinden en hun gekozen project(en) uitvoeren.

Uit onze ervaring blijkt dat de heterogeniteit van de jongerenprofielen niet alleen het samenleven bevordert, maar ook bijdraagt tot de motivatie en de herbewustmaking van jongeren door middel van 'peer teaching'. We hebben jarenlang nagedacht over een manier om deze rijkdom aan diversiteit binnen de jongerengroepen in Samenlevingsdienst te garanderen. Los van de logica 'selectie' hebben we een aantal profileringscriteria vastgelegd om de promotie van jongeren in de ideale Samenlevingsdienst in evenwicht vorm te geven.

IMPACT VAN DE SAMENLEVINGSDIENST OP JONGEREN

Uit tal van studies is gebleken dat de Samenlevingsdienst een multidimensionaal effect heeft op jongeren en hun trajecten. Dit 'stukje van het leven' moet hen helpen zich in te zetten voor de gemeenschap, zich nuttig te voelen, hun vertrouwen in zichzelf en anderen terug te vinden, hun studies te hervatten, hun toekomstplannen te verduidelijken, een job te vinden, kortom, betekenis te geven aan hun leven en zich in de samenleving te ontplooien.

Onze statistieken bevestigen de positieve invloed van de Samenlevingsdienst op het jongerentraject: in 2017 vindt 82,5 % van de jongeren (opnieuw) werk of volgt (opnieuw) een opleiding binnen zes maanden na hun Samenlevingsdienst.

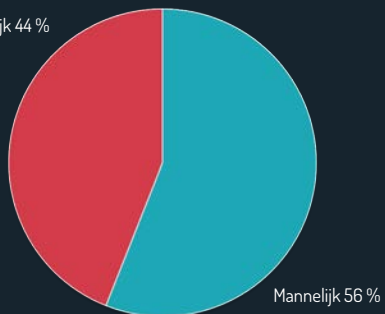
Dit effect (en niet het onderwerp!) van de Samenlevingsdienst op het gebied van activering en socioprofessionele inschakeling is des te opmerkelijker omdat het huidige doelpubliek van de Samenlevingsdienst hoofdzakelijk bestaat uit NEET's, Jongeren zonder Onderwijs, Werk of Scholing.

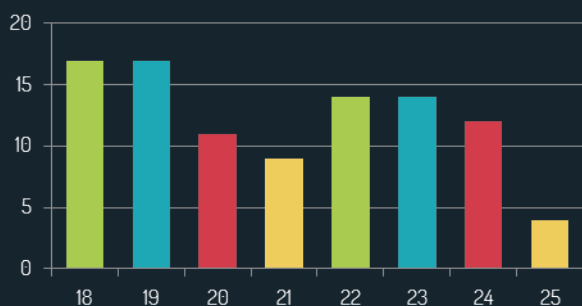
BRUSSEL

GESLACHT

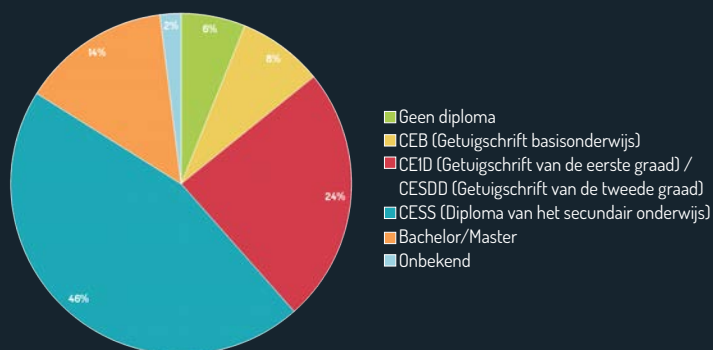
Vrouwelijk 44 %

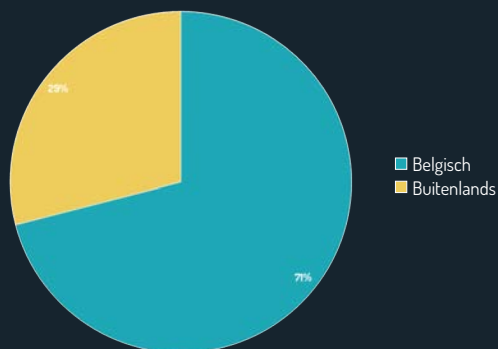
LEEFTIJD

STUDIES

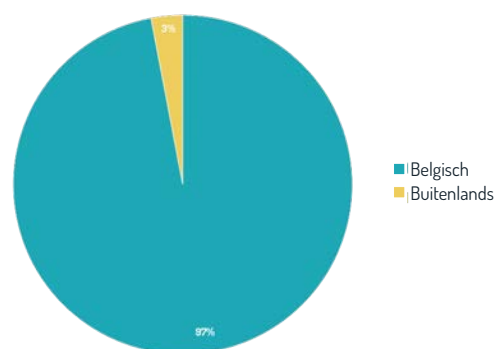
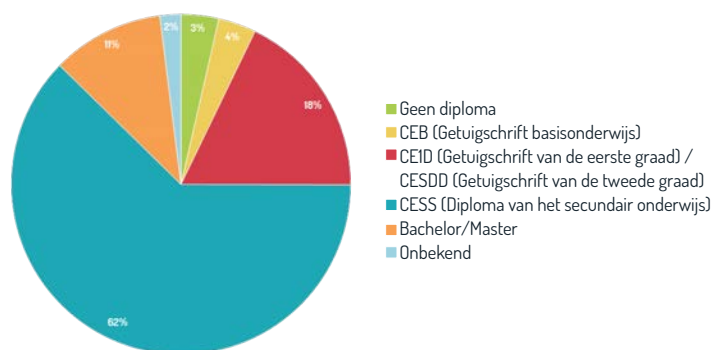
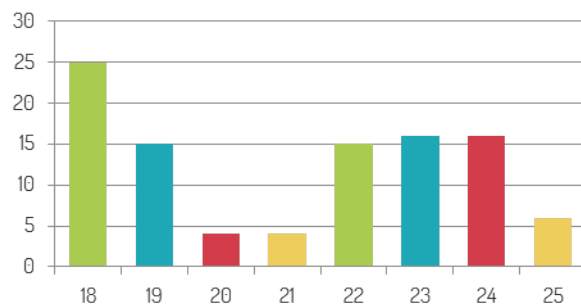
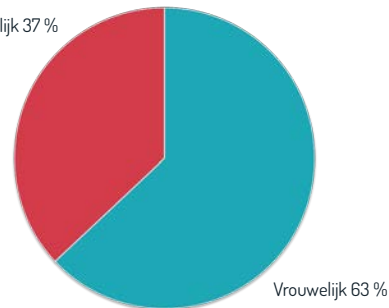

NATIONALITEIT

WALLONIË

Vrouwelijk 37 %

DE SAMENLEVINGSDIENST OP HET TERREIN

Brussel, Wallonië, Vlaanderen

Foto bovenaan links

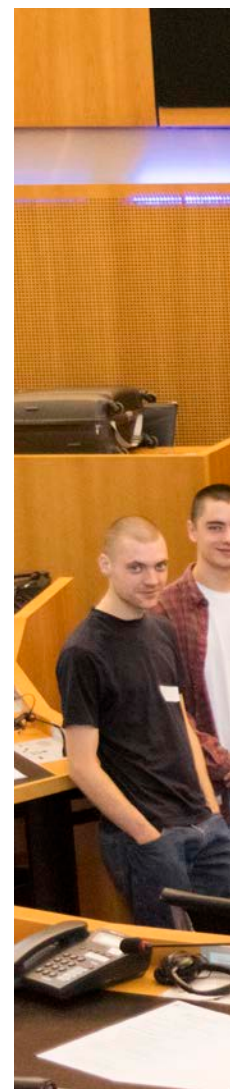
Een momentopname van het project in de Abbaye de Brogne, waar jongeren een handje geholpen hebben om bepaalde infrastructuur op te knappen.

Foto onderaan links

Issa tijdens een bokscoaching in de Emergence XL fitness- en begeleidingsruimte voor jongeren met problemen.

Foto rechterpagina

Foto van een thé dansant die jongeren in Samenlevingsdienst hebben georganiseerd voor de inwoners van het LCD Lisodde in Mechelen.

In Brussel en Wallonië is de uitvoering van de Samenlevingsdiensten goed geregeld en zit deze op 'kruissnelheid': 162 jongeren, verspreid over 10 lichten. In Wallonië wordt echter na een kaderovereenkomst met de Waalse regering, een grootschalige uitbreiding van het project gepland (1.500 jongeren in drie jaar).

ACTIVITEITEN OP HET TERREIN

Wie activiteiten op het terrein zegt, zegt projecten van de Samenlevingsdienst. De bijgevoegde grafieken geven een beeld van de tendensen over de keuzes die Brusselse en Waalse jongeren maken tussen hoofd- en aanvullende projecten.

Naast de projecten die zich uitstrekken, werd 2018 gekenmerkt door een aantal thematische projecten waarvan enkele jongeren uit Vlaanderen, Brussel en Wallonië samenbrengen.

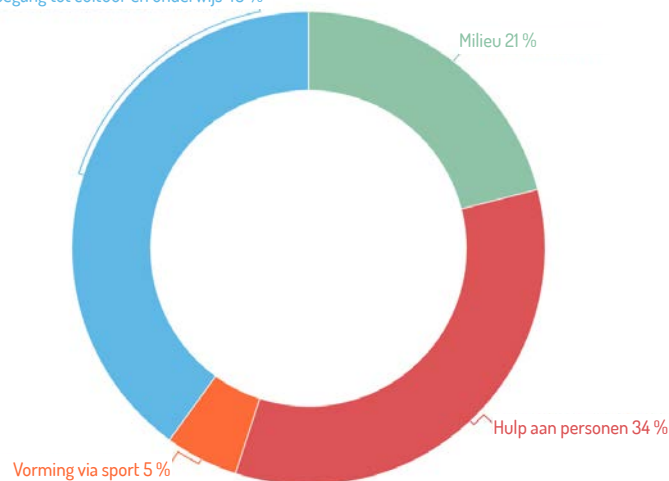
Laten we enkel opleidingen uit het uitgebreide programma van het platform bekijken:

- 15-16/03/18: Vormings- en bewustmakingsdagen in verband met de handicap die bekroond worden met de organisatie van een sportieve en inclusieve dag in het Wolu Sports Parck in samenwerking met de bewoners van de partnerverblijfs- en dagcentra van het Platform (Le Potelier, het Centre Sésame en het Centre Médori);
- 16/03/18: Bewustmaking van de ouderen en onderdompeling in het rusthuis Repos Saint Joseph de Montignies voor een dag bij de bewoners, georganiseerd door de jongeren in Samenlevingsdienst die daar hun werk doen;
- 18/05/18: de Europese dag, kennismaking met de Europese instellingen om de problemen van een verenigd Europa te begrijpen met een rondleiding in het Huis van de Europese Geschiedenis.

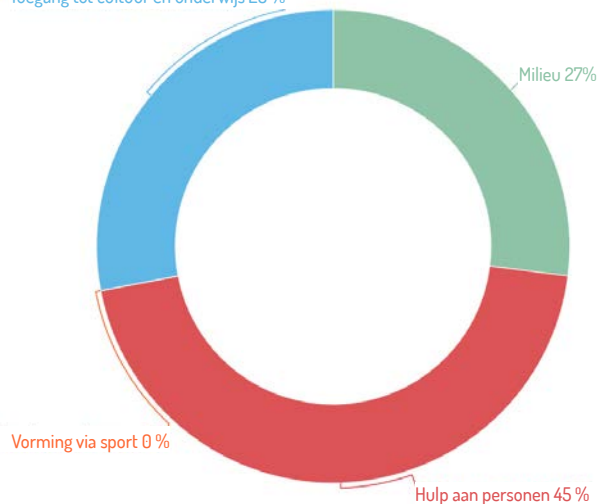
BRUSSEL

Toegang tot cultuur en onderwijs 40 %

WALLONIË

Toegang tot cultuur en onderwijs 28 %

- 31/05/18: een interregionale gemeenschappelijke onderneming op het gebied van milieu en duurzame consumptie, waar vijf Waalse, Brusselse en Vlaamse lichten werden samengebracht met de medewerking van Brusselse partners: Nos Pilifs, La Ferme Urbaine NOH, Graine de Paysans, Maison verte et bleue en le Champ des Cailles;
- 26/10/18: een dag van politieke bewustmaking in het Brusselse en het federale parlement, inclusief een ontmoeting met een aantal politici;
- 5, 6 en 7/12/18: een interregionale opleiding over biodiversiteit in het Parc Naturel de Gaume in samenwerking met het Institut d'Eco-pédagogie en Natagora. De gelegenheid om een kilometer heggen te planten om de percelen van de landbouwers af te bakenen en de biodiversiteit te verrijken;
- 21/12/18: sensibilisering voor de burgerparticipatie: verdeling van voedselpakketten voor de meest behoeftigen tijdens de feestdagen. Jongeren in Samenlevingsdienst hebben geholpen bij de samenstelling en de verdeling van pakketten die door de ASBL La Main Tendue in Namen worden aangeboden.

VOORGESTELDE OPLEIDINGEN

In Brussel

- 6 integratieweken
- 6 uitwisselingsperiodes
- 6 tussentijdse balansen
- 6 burgerschapsynthesen
- 17 thematische modules
(verantwoord consumeren, Democratie & ik, Interculturaliteit, handicap, afval, migratie, geweldloze communicatie, intergenerationele communicatie, democratie & ik, Dag van Europa)
- 3 sessies van het Europees Brevet Eerste Hulp
- 19 dagen Rijping en Oriëntatie
- 1 dag opleiding mentoren

In Wallonië

- 4 integratieweken
- 4 uitwisselingsperiodes
- 21 thematische opleidingsdagen
(verantwoord consumeren, Democratie & ik, Interculturaliteit, handicap, afval, migratie, geweldloze communicatie, intergenerationele communicatie, democratie & ik, Dag van Europa,...)
- 4 tussentijdse balansen
- 4 burgerschapsynthesen
- 4 sessies van het Europees Brevet Eerste Hulp
- 12 dagen Rijping en Oriëntatie
- 2 opleidingsdagen voor mentoren

SAMENWERKING

Voor opleidingstijden proberen we zoveel mogelijk samen te werken met een aantal partners uit Wallonië en Brussel: Âges et Transmission, en rusthuizen die partner zijn voor modules over intergenerationele aspecten; het Rode Kruis en hun ADA-centra (opvangcentra voor verzoekers om internationale bescherming) en Fedasil voor interculturele activiteiten; Convivial voor de migratiemodule en het vluchtelingenprobleem; Bataclan en Plain-Pied asbl voor de bewustmaking van de begeleiding van de handicap, het Institut d'écopédagogie voor modules in verband met het ecoburgerschap, enz.

OPLEIDING VAN MENTOREN

De mentoren zijn belangrijke spelers voor de integratie van de jongere in het team en voor het welslagen van het project. Zij moeten een goed begrip hebben van de grondbeginselen van de Samenlevingsdienst en ondersteund worden bij de begeleiding van een jongere. Daarom is de georganiseerde opleiding in de vorm van een uitwisseling een essentieel en verplicht moment voor elke mentor die bij het project betrokken is. Tijdens deze dagen kunnen banden worden versterkt, aanpassingen en follow-up gebeuren van de doeleinden van de relatie tussen de jongere, het Platform en de opvangorganisatie. Het succes van de Samenlevingsdienst is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarvan het mentorschap een sleutelement is.

HOOFDPROJECTEN

GEHANDICAPTENSECTOR

VAN BURGERSCHAP AAN DE ZIJLIJN ... NAAR BURGERSCHAP IN BEWEGING

Dit project wil tegemoetkomen aan een reële behoefte van de persoon met een handicap: de status van volwaardig burger krijgen. In die zin hebben we besloten om systematisch twee jongeren met een handicap of een mobiele beperking op te nemen per lichting van 25 jongeren. Alle jongeren in de Samenlevingsdienst krijgen ook opleiding over de verschillende soorten handicaps en de benadering van de persoon met lichamelijke, zintuiglijke of geestelijke handicap. Dit project bevordert solidaire interacties tussen valide en mindervalide jongeren.

INTERGENERATIES

DOORGEVERS VAN HET VERLEDEN

Het doel van het project is het tegengaan van het isolement van ouderen en het bevorderen van acties die de verschillende generaties dichter bij elkaar brengen. Jongeren overwinnen deze uitdagingen door solidariteitsbanden te smeden en mensen op hun levenspad te waarderen. Het project is gebaseerd op het verzamelen van getuigenissen en is in de eerste plaats een voorwendsel voor een kennismaking met en uitwisseling tussen generaties. Op het programma: huisbezoeken, levensverhalen verzamelen, animatie uitwerken (uitstapjes, workshops, enz.), ervaring en kennis overdragen, ... Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met partners als rusthuizen, OCMW's, dagcentra, enz.

INTEGRATIE

EEN SAMENLEVINGSDIENST VAN INTEGRATIE

De Samenlevingsdienst is een krachtig instrument voor de integratie en inclusie van jonge nieuwkomers, jongeren uit het buitenland of uit andere landen. De uitvoering van het programma, getest op meer dan 700 jongeren, levert uitstekende resultaten op in zijn vermogen om jongeren, waaronder jongeren met een immigratieachtergrond, meer burger, autonoom en geïntegreerder te maken, onder meer op het gebied van de assimilatie van de burgerwetten, de socioprofessionele integratie en de talenkennis.

KORTE THERAPIE - DE NOODZAAK OM EEN THEORETISCHE EN PRAKTISCHE TOOL TE HEBBEN OM JONGEREN IN SAMENLEVINGSDIENST ZO GOED MOGELIJK TE BEGELEIDEN

Jarenlange praktijkervaring en praktijkonderzoek hebben de sterktes van het project duidelijk gemaakt, maar ook de moeilijkheid om bepaalde jongeren in een positieve dynamiek te houden die in veel te veel gevallen tot vroegtijdige stopzetting leidt. Het Platform wilde vanaf 2017 reeds betere en meer aangepaste theoretische en praktische tools hebben om alle jongeren tijdens hun traject te begeleiden, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare jongeren, die in de meeste gevallen de eerste 'afhakers' zijn.

In 2018 hebben alle pedagogische teams vier dagen basisopleiding gekregen om de logica die aan deze interventie van de Palo Alto School ten grondslag ligt, te begrijpen en te gebruiken. Deze benadert de menselijke problemen systematisch en constructief en richt de therapie op de klacht van de patiënt en niet op het diepgaand

onderzoek naar de oorzaken van het lijden van de patiënt. Na de opleiding hebben de teams begeleiding gekregen, en ze krijgen dit nog steeds, voor het uitwisselen van oplossingen voor de problemen die zij ondervinden bij de uitvoering van hun pedagogische en begeleidingsfuncties.

SAMENWERKING MET HET CENTRE VIDÉO DE BRUXELLES - CVB

Sinds 2014 werkt het Platform nauw samen met het Centre Vidéo de Bruxelles asbl en stelt het jongeren voor om het collectief Coup2Pouce te integreren, dat verantwoordelijk is voor de realisatie van televisie-uitzendingen voor burgers. Deze programma's worden uitgezonden op BX1, de Brusselse regionale zender, op internet en op festivals in België en in het buitenland. Het project Coup2Pouce combineert in een organische relatie met de codes van audiovisuele productie, een opleiding in media en beeld; leren oefenen van rechtstreekse democratie binnen een collectief; leren over samenwerking en solidariteit; de ontmoeting van anders zijn, diversiteit en vermenging; de erkenning en de uitoefening van het recht op collectieve en individuele meningsuiting; verantwoordelijkheid met betrekking tot het publiek uiten van zijn standpunt. Dit alles in een volledig participerend proces dat gebaseerd is op kennis, knowhow, vaardigheden van de deelnemers, met het oog op een collectieve, positieve en constructieve actie.

In 2018:

- 8 jongeren kozen Coup2Pouce als hoofdproject;
- 3 jongeren kozen Coup2Pouce als aanvullend project.

VLAANDEREN

In 2018 is de uitvoering van het ESF-project dat in het najaar van 2017 is goedgekeurd een prioriteit geweest. Met de steun van de stad Mechelen lanceerde het Nederlandstalige team in februari en april de eerste twee promoties onder de schijnwerpers van de media (zie p 39).

Na enige interne bekommernissen gedurende de zomer, heeft een nieuw team van vier medewerkers (1 coördinator, 1 promotiemedewerker, 1 projectmanager en 1 individuele jeugdbegeleider) de mooie dynamiek van de Samenlevingsdienst op het grondgebied van de gemeenten Mechelen, Leuven en Brussel nieuw leven ingeblazen. Dit team heeft gedurende het laatste trimester van 2018 het identificeren van gast- en toeleidingorganisaties voortgezet in de drie gemeenten. Er is ook een projectcoördinatrice aangeworven voor de uitvoering van het project C-Power rond de vorming van jongeren in circulaire economie.

Voor het project ESF had het Platform voor Samenlevingsdienst een partnerschap met Groep Intro in Mechelen en De Wissel in Leuven om jongeren te leiden naar de samenlevingsdienst. Het mobiliseren van jongeren bleek echter moeilijker dan verwacht, waardoor de ploeg van het Platform actief op zoek is moeten gaan naar jongeren in de drie steden.

Tijdens dit trimester hebben we de volgende resultaten behaald:

- Er zijn 3 groepen opgestart in 2018 om een Samenlevingsdienst te doen:
  - **Groep februari 2018:** deze groep is gestart met 5 jongeren.
  - **Groep april 2018:** deze groep is gestart met 6 jongeren.
  - **Groep december 2018:** deze groep is gestart met 8 jongeren, de helft afkomstig uit Brussel en de andere helft uit Leuven. We hebben deze jongeren in verschillende gastorganisaties kunnen plaatsen in Brussel en Leuven.
- Het identificeren van gastorganisaties in de 3 steden.
- Netwerken uitbouwen en identificeren van organisaties die in contact komen met jongeren om ze te leiden naar de Samenlevingsdienst.
- Campagnes om de Samenlevingsdienst te promoten in de 3 steden: er zijn flyers uitgedeeld en posters opgehangen in de 3 steden.

Groep december 2018

Groep december 2018

Focusprojecten

- **C power rond circulaire economie**

Het project C power is een focusproject rond circulaire economie dat de jongeren in Samenlevingsdienst wil sensibiliseren rond dit thema in Mechelen en Leuven. Het is een project dat parallel loopt met het project ESF, gedurende 2 jaar (2018-2019). In 2018 is er vooral gewerkt rond het opmaken van het Actieplan van het project, het opmaken van de inhoud voor de workshops en het in kaart brengen van organisaties die rond dit thema werken in deze twee steden. In Leuven is er een partnerschap om dit project uit te voeren met de stad Leuven, de organisatie Leuven 2030, de KU Leuven, de organisatie Idrops en de Ensap Lab van Nagoya University (Japan). Het idee bestaat erin om jongeren die een Samenlevingsdienst doen, maar eveneens andere jongeren die geïnteresseerd zijn in dit thema, een C-Power traject te laten doorlopen dat bestaat uit een aantal workshops rond circulaire economie, en ze vanuit hun reflecties en eigen talenten en passies, hun eigen circulaire projectideeën te laten omzetten in een prototype of een concrete actie die ze op het einde van het traject voor een professionele jury kunnen pitchen.

- **Project met het Huis van Mechelen**

Er is met het Huis van Mechelen een focusproject opgestart in 2018 met het idee om 25 jonge Mechelaars een Samenlevingsdienst te laten doen en het dan verder uit te bouwen naar meer jongeren in de toekomst.

Zo heeft het Platform voor Samenlevingsdienst in april 2018 een startdag georganiseerd met jongeren in Samenlevingsdienst die naar het bejaardentehuis WZC De Lisdodde zijn gegaan om daar activiteiten te organiseren met de inwoners. Dit evenement kon rekenen op de aanwezigheid van burgemeester Bart Somers en schepen Koen Anciaux.

Er werd door de VRT een reportage uitgezonden op 11 april 2018:

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/04/11/samenlevingsdienst--jongeren-gaan-engagement-aan-voor-6-maanden/>

EEN EUROPESE ONTWIKKELING GERICHT OP DE MOBILITEIT VAN JONGEREN

Het Platform beschouwt de Europese mobiliteit als een essentiële factor voor de emancipatie van jongeren. Het is immers een menselijke ervaring die hen uitnodigt om hun dagelijks leven en hun comfortzone te verlaten, en om andere culturen, andere manieren van doen, en andere manieren van zeggen te leren kennen. Wij zijn van mening dat deze Europese mobiliteitservaringen een gouden kans vormen om sociale, menselijke en maatschappelijke waarden te ontwikkelen door het samenkomen van verschillen, maar ook om de vaardigheden, met name de talenkennis, van jongeren te versterken.

In 2018 heeft onze beheerder voor Europese projecten gewerkt aan het opstellen van dossiers met een 'in and out'-benadering van de Europese mobiliteit, om Belgische jongeren de kans te geven om in een ander Europees land ervaring op te doen en jonge buitenlanders in België te ontvangen.

Resultaat: het hele jaar heeft het Platform voor de Samenlevingsdienst de mobiliteit van jongeren uit Italië, Duitsland, Frankrijk en Luxemburg in het kader van verschillende programma's kunnen bevorderen: Service Eco-Citoyen, EVD, Servizio Civile. Voor jongeren die op korte termijn een mobiliteitservaring willen beleven, hebben we ook uitwisselingservaringen voor jongeren georganiseerd in het kader van het Europees Erasmus+-programma.

Eind maart 2018 vond er dankzij ons partnernetwerk in de Grote Regio een uitwisseling van jongeren plaats in de Colline de Sion

in Frankrijk. Het doel van deze reflectieweek was om Europese jongeren voor te stellen om samen na te denken over thema's zoals milieu en ecologisch burgerschap, met de nadruk op duurzame voeding. Via diverse activiteiten, waarbij praktische en creatieve workshops, ludieke activiteiten, reflectietijd en uitwisseling rond innovatieve methodes worden afgewisseld, werden de drie thema's grensoverschrijdend behandeld: een kans om de verschillen en overeenkomsten tussen regio's te ontdekken, maar ook om van elkaars ervaringen en praktijken te leren.

EUROPEES BURGER: 'Wat kan Europa doen om ... ?'

Jongeren in Samenlevingsdienst hebben een video gemaakt in het kader van het programma 'Citoyen d'Europe', dat wordt gefinancierd door het Bureau International de la Jeunesse. De video die op ons YouTube-kanaal beschikbaar is en die volledig door jongeren werd gemaakt, is een reflectie over Europa die door jongeren voor jongeren wordt gemaakt.

videolink: <https://www.youtube.com/watch?v=Herc8SZxf-A>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

DE 'SERVICE ÉCO-CITOYEN EN GRANDE RÉGION'

In 2018 startte het project van de Service Éco-Citoyen zijn derde proefjaar dankzij de financiering van het Erasmus+-programma. Sinds 2014 werken belangrijke actoren op het gebied van jeugdzaken, vrijwilligerswerk en milieu in de Grote Regio (Platform voor de Samenlevingsdienst, BUND FÖJKUR, CRISTEEL, SNJ, DRDJSCS Grand Est) samen voor de oprichting van dit platform. Sinds 2016 heeft het strategisch partnerschapsproject 'Construisons une écocitoyenneté transfrontalière' (Bouw van een grensoverschrijdend ecoburgerschap), dat wordt gefinancierd in het kader van het Erasmus+-programma, ons in staat gesteld om goede praktijken en werkmethoden uit te wisselen. Dit samenbrengen heeft geleid tot de ontwikkeling van verschillende onderwijsinstrumenten en tot de versterking van een netwerk van opvangvoorzieningen in de Grote Regio. Sinds de lancering werden 30 jongeren uit de Grote Regio aangeworven bij een Service Eco-citoyen.

UITWISSELINGSPROJECT MET ITALIË: NOG STEEDS EEN SUCCES!

Het Platform voor de Samenlevingsdienst heeft in samenwerking met zijn Italiaanse partner ARCI Servizio Civile een project bij de Italiaanse regering ingediend om Italiaanse jongeren in staat te stellen een project voor Servizio Civile/Samenlevingsdienst in België uit te voeren. Na de aanvaarding ervan heeft het Platform voor de Samenlevingsdienst het mandaat gekregen om deze samenwerking te coördineren, waardoor in 2018 vier Italiaanse jongeren konden worden verwelkomd. Martina, Valentina, Andrea en Matteo zijn geïntegreerd in de lichten van Belgische jongeren en worden begeleid door het Platform voor de Samenlevingsdienst en Dynamo International. Dezesamenwerkingheeftvele doelstellingen: jonge NEETS'en ondersteunen, hen helpen zich te heroriënteren en hun gevoel van verbondenheid met de Europese Unie versterken. Na deze eerste positieve proefperiode zullen wij deze samenwerking herhalen en binnenkort zullen ook andere Italiaanse jongeren zich bij de Belgische lichten aansluiten.

NAAR HET EUROPEES SOLIDARITEITSKORPS

Het Europees Solidariteitskorps is een nieuw initiatief van de Europese Unie dat jongeren de mogelijkheid biedt om hun vaardigheden te verwerven en te ontwikkelen en een bijdrage aan de samenleving te leveren. Deze ervaring kan men opdoen op drie verschillende manieren: vrijwilligerswerk, stage of werk. Het Platform is partner van dit project als een organisatie voor de coördinatie, het uitzenden en het onthalen van Europese jongeren. Dit is een geweldige kans voor alle jongeren die aan het einde van hun Samenlevingsdienst het vrijwilligerswerk en hun solidariteitsinzet in een ander Europees land wensen te verlengen. Met zijn betrokkenheid bij het ESF bevordert het Platform voor de Samenlevingsdienst het gevoel van solidariteit, maar ook de betrokkenheid bij de fundamentele waarden van onze democratische samenlevingen in België en overal in Europa.

03 politieke balans

PLEIDOOI

EEN POLITIEKE EN WETGEVENDE DYNAMIEK OP GANG BRENGEN

Wat het pleidooi betreft, was 2018 een prachtjaar, aangezien het Platform de lancering van een proefproject in Vlaanderen heeft verkregen, een ambitieuze driejarige raamovereenkomst in Wallonië heeft ondertekend en zelfs een bepaling in een federale wet heeft gekregen om in een aangepaster statuut voor jongeren in de Samenlevingsdienst te voorzien. Sommige 'blinde vlekken' in deze wet hebben het Platform ertoe aangezet drie seminars in de Senaat te organiseren om de belangrijkste belanghebbenden bijeen te brengen om pragmatische oplossingen voor deze problemen te vinden - en dat is de manier waarop zij hun doelstellingen hebben bereikt. Het Steuncomité werd aangevuld met een reeks klinkende namen, waaronder de schrijver David Van Reybrouck, de ondernemer Wouter Torfs en de rectoren van negen Franstalige en Nederlandstalige universiteiten.

EEN WET EN ZIJN BLINDE VLEKKEN

Op 18 juli 2018 heeft de Kamer gestemd over de wet 'betreffende economisch herstel en sociale cohesie', een uitgebreide kaderwet die 'verenigingswerk' definieert, wat een tussenstatuut is tussen vrijwilligerswerk en loonwerk. Deze richtlijn heeft hoofdzakelijk tot doel werknemers die minimaal 4/5 werken de mogelijkheid te bieden tot 500 euro belastingvrij extra per maand te verdienen voor een reeks werkzaamheden van algemeen belang die tijdens hun verloren uren worden verricht.

Deze wet bevat echter de volgende bepaling: § 3. *De voorwaarde van een 4/5-tewerkstelling (...) is niet van toepassing (...) indien de diensten worden verleend in het kader van een traject van Samenlevingsdienst voor jongeren dat erkend is door de bij decreet bepaalde accreditatieinstantie. Bovenvermelde trajecten mogen maximum één jaar duren en mogen na deze maximale periode niet worden verlengd of hernieuwd.*

Deze bepaling over de Samenlevingsdienst is het resultaat van ons pleidooi, en in het bijzonder van ons Colloquium in de Senaat in 2017, en is de eerste wettelijke erkenning van ons project op federaal niveau. Na tien jaar hard werken en maandenlange rechtstreekse en onrechtstreekse contacten met het kabinet van minister Maggie De Block, is dat op zich een mooie overwinning! Deze wet biedt echter in werkelijkheid slechts een beperkte

juridische verankering en omvat talrijke 'blinde vlekken' die moeten worden verduidelijkt om operationeel te zijn, voornamelijk (1) de vraag rond de vrijstelling van het zoeken naar werk, (2) de vraag van de cumulatie van het inkomen uit het Leefloon en de samenwerking met de OCMW's, en (3) de kwestie van de verbanden met de integratietrajecten voor nieuwkomers, die in de drie regio's van het land sinds kort verplicht zijn.

Onze gevoelens over de publicatie waren dus dubbel ...

DRIE SEMINARIES IN DE SENAAT

Het Platform heeft zijn verantwoordelijkheid genomen en besloten om seminars te organiseren om deze drie belangrijke 'blinde vlekken' van de wet op het verenigingswerk voor de Samenlevingsdienst te verduidelijken. In deze technische seminars worden alleen de belangrijkste belanghebbenden bijeengebracht om pragmatische oplossingen te vinden. De Koning Boudewijnstichting heeft ons royaal de nodige financiële middelen ter beschikking gesteld om deze seminars voor te bereiden, en de Senaat heeft ons gratis hiervoor zijn gebouwen ter beschikking gesteld.

Het eerste seminarie met de titel 'Werkzoekende of jongere in Samenlevingsdienst?', ging door op 27 november 2018, en er kwamen 56 deelnemers op af. Tijdens de voormiddag was er de inspirerende toespraak van professor Nicolas Standaert, de academische voorzitter van het Service-learning-project aan de KUL, die sindsdien is toegetreden tot ons onderzoekscomité, en er waren moedige getuigenissen van vier jongeren: Amandine Servais, Alice Massart, Laura Vaillant en Max. Tijdens de namiddag werden de belangrijkste betrokken partijen bijeengebracht voor een rondetafelgesprek, waaronder Emmanuel Sérusiaux, kabinetschef

van de Waalse minister-president Willy Borsus, Geneviève Galloy, adjunct-kabinetschef van de Waalse minister van Werkgelegenheid Pierre-Yves Jeholet, Fons Leroy, gedelegeerd bestuurder van de VDAB en Stijn Croes, directeur van de dienst Vrijstellingen van Actiris. Professor Alain Eraly (ULB) sloot de dag af met een briljante samenvatting van het debat en een krachtige oproep tot actie voor de politici.

Op 18 december 2018 ging een tweede seminarie door met 57 deelnemers, getiteld 'Samenlevingsdienst - De troeven en uitdagingen van de integratie van de meest kwetsbare groepen'. Na de inspirerende 'keynote speech' van Luc Deneffe hebben de getuigenissen van vijf jongeren het publiek diep geschokt: het gaat om die van Elodie Hilaire, Rikiel Ngaliema, Whitney Mambo, Melvin Michiels en Charline Leroy - de laatste twee zijn zelfs in slam uitgedrukt! Aan het rondetafelgesprek in de namiddag werd onder andere deelgenomen door Alexander Lesiw, voorzitter van de POD Maatschappelijke Integratie, Luc Vandormael, voorzitter van de Waalse OCMW-federatie, en Fabien Palmans, adviseur van het kabinet van minister van Maatschappelijke Integratie Daniel Ducarme. Ook Alexia Bertrand, de kabinetschef van de vice-eerste minister Didier Reynders, is aanwezig.

Charles Lejeune, Supervisor-Opleider en OCMW-adviseur in Watermaal-Bosvoorde heeft een samenvatting van de debatten en de actielijnen geschetst.

Ten slotte ging op 24 januari 2019 het derde seminarie door, getiteld 'De Samenlevingsdienst - een ideaal integratietraject voor jonge nieuwkomers' waarop 85 deelnemers afkwamen (we nemen dit seminarie echter over in dit jaarverslag, omdat dit het rijtje afsluit). Deze keer heeft dr. Altay Manço 's ochtends de gelegenheid gehad om een relevant denkkader op te stellen, terwijl vier jonge nieuwkomers vertelden over de enorme impact die de Samenlevingsdienst op hun integratietraject had. Het gaat om

Abdulrashid Karim Dosthikel, Ethouta Lahdo, Moïse Nombé en Sara Mashael. Twee mentoren deelden ook hun standpunt, Marie Collin van het Prehistomuseum in Flémalle en Stef Langmans van Cirkus in beweging. Het rondetafelgesprek was een ontmoeting tussen Rocco Vitali, kabinetsadviseur van Céline Fremault, Antonia Caballero van het Agentschap voor integratie en inburgering, Anaëlle Hermans en Florence Cambier van het onthaalbureau voor nieuwkomers 'Via asbl' en Anne De Vleeschouwer van CeRAIC, het regionaal integratiecentrum. We noteren eveneens de proactieve aanwezigheid van Thierry Pire, Fédasil en Leïla Zahour, verantwoordelijke voor het Integratietraject bij de Waalse overheid. De conclusies van de dag werden geformuleerd door Eric De Jonge, oprichter van Bon vzw en

nu consultant in change management en diversiteit.

IMPACT VAN SEMINARIES

In grote lijnen was deze reeks seminars een groot succes. Natuurlijk hebben we niet op alle punten de onvoorwaardelijke steun gekregen waarvan we zouden kunnen dromen, maar voor elk van de drie behandelde thema's, hebben we vooruitgang geboekt. Deze vooruitgang stimuleert de betrokkenheid van jongeren op het terrein (in het kader van vrijwilligerswerk) en biedt interessante mogelijkheden voor de toekomst (in het kader van het verenigingswerk?).

Het eerste seminarie, gericht op de vrijstelling van het zoeken naar werk, heeft het ten eerste mogelijk gemaakt om de juridische situatie te verduidelijken, dankzij de analyse van meester Pierre Joassart en de daaropvolgende discussie. Hoewel een algemene vrijstelling op federaal niveau (nog) niet op de agenda staat, hebben we toch de bevestiging kunnen krijgen van onze verworvenheden en van de vooruitgang die is geboekt op het gebied van de regionale administratieve praktijk. Onze samenwerking met de VDAB in Vlaanderen en de vrijstelling om actief naar werk te zoeken die Actiris aan onze jongeren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toekent, zijn nog steeds actueel. In Wallonië, waar we de meeste problemen hadden met de vrijstelling van werk, zijn de resultaten ronduit spectaculair. Na het seminarie zijn er verschillende bijeenkomsten geweest die tot een compromis hebben geleid, waarbij in de praktijk alle Waalse jongeren die daarom vragen, toegang hebben tot de Samenlevingsdienst en vrijgesteld zijn van het actief zoeken naar werk. In Charleroi kan het Forem dankzij een proefproject zelfs proactief de inactieve jongeren informeren over het bestaan van de Samenlevingsdienst. Het Platform leidt systematisch alle Forem-adviseurs op die bij dit project betrokken zijn, en het is de bedoeling om dit geleidelijk uit te breiden over het hele Waalse Gewest. Wat een weg die we samen hebben afgelegd!

Het tweede seminarie gericht op de cumulatie van de vergoedingen van de Samenlevingsdienst met het Leefloon en op de samenwerking met de OCMW's heeft geleid tot een bredere discussie over de noodzaak om de verschillende juridische en administratieve maatregelen in verband met de Samenlevingsdienst te coördineren om zo tot een coherent systeem te komen. Op voorstel van de heer Lesiw, voorzitter van de POD Maatschappelijke Integratie, hebben we na het seminarie een werkvergadering georganiseerd met drie overheidsdiensten die in aanraking komen met het project van de Samenlevingsdienst: de POD Maatschappelijke Integratie, de FOD Sociale Zekerheid en het RIZIV. Na dit zeer constructieve overleg hebben deze drie instanties elk een nota opgesteld, waarin ze de juridische en administratieve implicaties voor hun diensten beschrijven van de inwerkingtreding

van de Samenlevingsdienst in het kader van het verenigingswerk, en de pistes om mogelijke knelpunten te omzeilen. Deze nota's zijn de basis voor de update van de wet De Block die wij overwegen. Wat de OCMW's betreft, is er een dialoog opgestart, ook al hebben we tot nu toe nog geen eensgezindheid bereikt onder hen en hebben we nog geen akkoord op federaal niveau.

Het derde seminarie uiteindelijk, dat de troeven van de Samenlevingsdienst in het kader van de Integratietrajecten voor jonge nieuwkomers onder de aandacht moest brengen, heeft tot vruchtbare samenwerkingsverbanden op het terrein geleid. In Vlaanderen heeft een werkvergadering het mogelijk gemaakt om een systeem op te zetten dat ervoor zorgt dat alle centra van het Agentschap voor Integratie en Inburgering over de Samenlevingsdienst communiceren, terwijl in Brussel en Wallonië een door Fedasil georganiseerde vergadering met de coördinatrice van de Lokale opvanginitiatieven (LOI) geleid heeft tot de organisatie van een viertal opleidingen voor de 200 OCMW's die LOI's hebben geïnitieerd. Er is ook een interventie voorzien voor de gewestelijke opvangcentra. De samenwerkingsdynamiek is goed gestart.

Na dit jaar van intensieve pleidooien, waarin we de erkenning van de Samenlevingsdienst in een wet hebben gekregen en de afstemming ervan op het terrein met drie seminars in de Senaat verzekerd hebben, kunnen we tevreden zijn met de behaalde resultaten. Natuurlijk blijven er nog veel onzekerheden bestaan, waaronder de vraag of de wet op het verenigingswerk ooit operationeel zal zijn voor de Samenlevingsdienst. Maar in beide gevallen zijn we echter goed voorbereid en hebben we synergieën bevorderd en concrete vooruitgang geboekt, die vanaf vandaag de betrokkenheid van de jongeren in het werkveld bevordert en vergemakkelijkt.

***

In dit pleitjaar hebben we met zeer veel belanghebbenden uit verschillende bestuursniveaus (Europees, federaal, regionaal, gemeenschaps- en lokaal) en uit de academische, verenigings- en bedrijfssector enz. overleg gepleegd en onderhandeld. Enkele van de vele relaties die werden aangeknoopt, waren bijzonder constructief en zorgden ervoor dat er grote persoonlijkheden werden opgenomen in onze Steun- en Onderzoekscomités. Ik wil hen hier hartelijk danken voor hun waardevolle steun.

04 mediabalans

PLATFORM VOOR DE SAMENLEVINGSDIENST

PERSOVERZICHT EN MEDIAVERSLAGGEVING

Franstalige pers:

- Le Soir - 21/01/2018 – Il faudrait imposer un service citoyen d'un an aux jeunes
- La Dernière Heure – 14/03/2018 – Service Citoyen: ça va s'accélérer
- La Dernière Heure – 17/04/2018 – Du Service Citoyen au CDI: à Bruxelles, ça fonctionne!
- Le Soir - 27/06/2018 – Un Service Citoyen wallon pour 1500 jeunes en trois ans
- Le Soir - 19/09/2018 – Florenville: le Service Citoyen lancé à grande échelle en Wallonie
- Bxlbondyblog – 18/12/2018 – Engage, le haut-parleur des jeunesses bruxelloises

Nederlandstalige pers:

- Nieuwsblad – 21/12/2018 – Brussel loopt storm voor Warmathon. "We gaan voor een betere samenleving en wilden absoluut meelopen voor een goed doel"

Mediaverslaggeving:

- Canalzoom – 01/2018 – La Plateforme pour le Service Citoyen
- RTLinfo – 13/03/2018 – Le retour du service civique ou militaire est-il envisageable?
- BX1 – 15/03/2018 - Service citoyen: où en est-on?
- VRT News – 11/04/2018 – Samenlevingsdienst: jongeren gaan engagement aan voor 6 maanden
- Stadsradio Vlaanderen – 11/04/2018 - Samenlevingsdienst Mechelen
- RTBF – 29/06/2018 – Matin Première: l'invité: François Ronveaux pour le Service Citoyen
- RTBF - 18/09/2018 – Le service citoyen wallon est lancé, mais qu'est-ce que c'est?
- Bruzz – 15/11/2018 – Coole vrijwilligersplekken via de Samenlevingsdienst
- TVlux – 07/12/2018 – Fratin: mille mètres de haies pour la biodiversité

WEBSITE EN SOCIALE NETWERKEN

STATISTIEKEN

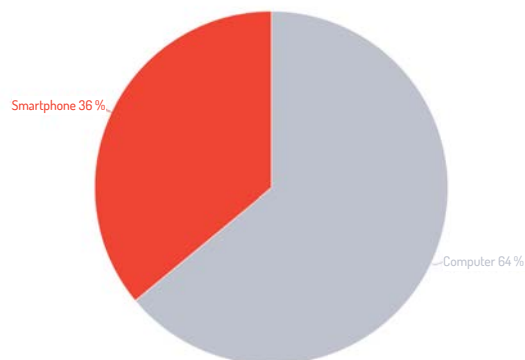

WEBSITE

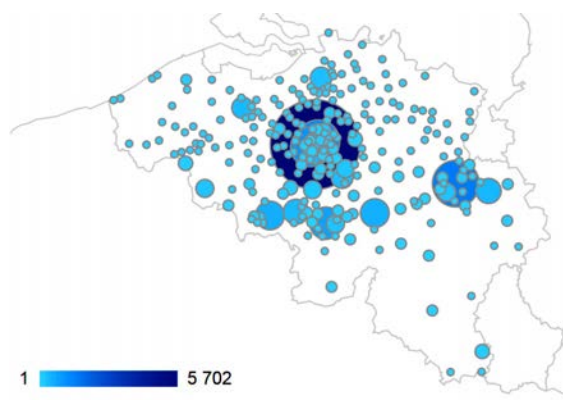
AANTAL BEKEKEN PAGINA'S

88.217

TERMINAL

GEOGRAFISCHE LIGGING

FACEBOOK

AANTAL ABONNEES

2421

AANTAL POSTS

69

GEMIDDELDE WEERGAVEN/POST

1422

YOUTUBE

AANTAL KEREN BEKEKEN

1851

